

GHID PRIVIND FOCALIZAREA RESURSELOR DISPONIBILE ÎN COMUNITATE CĂTRE NEVOILE BENEFICIARULUI PROBAȚIUNII

CHIȘINĂU, 2013

Autori:

Vladimir POPA, șef al Oficiului Central de Probațiune
(capitolele II, V, VI, VII (2, 3))

Sergiu MĂRGĂRINT, șef adjunct al Oficiului Central de Probațiune
(capitolele II, V, VI, VII. (2, 3))

Prof. univ. dr. hab. **Igor DOLEA**,
(capitolele I, III, IV, VII (1))

Conf. univ. dr. **Victor ZAHARIA**, director IRP
(capitolele I, III, IV, VII (1))

Coordonator de ediție: Adriana Balan

Publicația apare cu sprijinul financiar al Open Society Institute, Budapesta.

OPEN SOCIETY INSTITUTE

Textul publicației nu reflectă neapărat opinia Institutului de Reforme Penale sau a finanțatorului. Autorii poartă răspundere pentru conținutul integral al publicației.

Editura: Cartea Juridică

Copertă și machetare: Adriana Mirza

CUPRINS

I. Noțiuni introductive	4
II. Categoriile de nevoi sociale ale beneficiarilor probațiunii și etapele generalizate ale intervenției	6
III. Repere conceptuale cu privire la implicarea comunității în activități de probațiune	14
IV. Formarea și valorificarea parteneriatelor locale în domeniul probațiunii	25
V. Conlucrarea dintre personalul serviciului de probațiune și instituțiile din comunitate	32
VI. Metodologia de întocmire a hărții serviciilor sociale disponibile în comunitate (necesare beneficiarilor probațiunii)	55
VII. Exemple de cooperare a serviciului de probațiune cu instituții din comunitate	59

I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

Termenul „probațiune” provine din latinescul „probatio” – perioadă de încercare. Anumitor persoane condamnate la închisoare li se permite să rămână în libertate o perioadă de timp pentru a demonstra dorința lor de a se schimba, prin îndeplinirea unor condiții impuse. Dacă în această perioadă ele îndeplinesc toate condițiile și au un comportament prosocial, sunt iertate și nu ajung la încarcerare.

În Republica Moldova, instituția probațiunii este implementată la nivel de proiecte pilot de Institutul de Reforme Penale (IRP) începând cu anul 2003. Instituțional, serviciul de probațiune a fost creat la 12 ianuarie 2007, preluând în totalitate rezultatele proiectelor pilot ale IRP. Pe parcursul anilor 2003-2012, au fost întreprinse un șir de activități de testare, implementare și dezvoltare a probațiunii. Activitățile desfășurate au dat posibilitate de a elabora un concept al probațiunii în Republica Moldova și de a-l implementa la nivel național.

În 2008 a fost adoptată Legea cu privire la probațiune¹ care determină modelul probațiunii din Republica Moldova. Conform prevederilor legislative, „probațiunea este evaluarea psihosocială, controlul persoanelor aflate în conflict cu legea penală și resocializarea lor, adaptarea persoanelor liberate din locurile de detenție, pentru preîntâmpinarea săvârșirii de noi infracțiuni²”.

Probațiunea are un rol distinct în toate etapele procesului de înfăptuire a justiției penale:

- **presentințială** – evaluare psihosocială a personalității bănuitului, învinuitului, inculpatului;
- **sentențială: în comunitate** – activități orientate spre reintegrarea socială a persoanelor liberate de pedeapsa penală prin asistență, consiliere, controlul comportamentului și supravegherea respectării obligațiilor impuse de instanță și *penitenciară* – activități socio-educative desfășurate în penitenciar, în special activități de pregătire pentru liberare din locurile de detenție;
- **postpenitenciară** – acordare de asistență persoanelor liberate din locurile de detenție în scopul reintegrării lor în societate.

Beneficiarii probațiunii sunt:

- persoanele bănuite, învinuite, inculcate în privința cărora s-a solicitat referatul de

¹ Legea nr. 8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, publicată la 13.06.2008 în Monitorul Oficial nr. 103-105, art. nr. 389.

² Articolul 2 din Legea cu privire la probațiune.

evaluare psihosocială;

- persoanele liberate condiționat de răspunderea penală, conform art. 59 CP RM;
- minorii liberați de răspunderea penală și pedeapsa penală, conform art. 54, 93, 104 CP RM;
- persoanele liberate de pedeapsa penală, conform art. 90, 91, 96 CP RM;
- persoanele liberate din locurile de detenție pe termen și care au solicitat asistența postpenitenciară.

Astfel, din prevederile legislative rezultă că în Republica Moldova probațiunea este parte a sistemului justiției penale, îndeplinind totodată și unele funcții ale asistenței sociale.

II. CATEGORIILE DE NEVOI SOCIALE ALE BENEFICIARILOR PROBAȚIUNII ȘI ETAPELE GENERALIZATE ALE INTERVENȚIEI

Reintegrarea în societate a infractorilor este o problemă nu doar a serviciului de probațiune, ci a întregii societăți, este o responsabilitate comună. Fiecare beneficiar necesită o abordare individuală. Pentru a stabili cum trebuie de lucrat și pe cine de implicat în procesul de reintegrare a beneficiarului, este necesar să fie evaluate nevoile individuale ale fiecărui beneficiar al probațiunii.

Procesul de reintegrare socială se desfășoară în câteva etape³.

PRIMA ETAPĂ ESTE COLECTAREA INFORMAȚIILOR NECESARE. Aceasta poate fi realizată în special prin evaluarea inițială, interviul cu beneficiarul, analiza raportului presentințial (dacă acesta există) și a dosarului personal etc.

În procesul de stabilire a nevoilor individuale ale fiecărui beneficiar al probațiunii este necesară o evaluare integrală a personalității beneficiarului și a premiselor psihosociale ce au stat la baza formării personalității. În acest context, trebuie stabilite date generale despre beneficiar, familia lui și rețeaua de suport, informații necesare pentru identificarea posibilelor resurse în sprijinul beneficiarului pentru a se reintegra în societate. Este necesar să fie cunoscută starea de sănătate a beneficiarului, problemele medicale care solicită atenție și intervenție. Este important să se afle atitudinea beneficiarului față de problemele sale și gradul motivațional de schimbare.

ETAPA A DOUA ESTE IDENTIFICAREA NECESITĂȚILOR BENEFICIARULUI.

Necesitățile beneficiarului pot fi în legătură cu:

- situația familială,
- educația și școlarizarea,
- locul de muncă și calificarea,
- sănătatea,
- stima de sine,
- abilitățile sociale și cognitive,

³ V. Zaharia, Vi. Popa, Vit. Popa, L. Astrahan, Ghidul consilierului de probațiune, IRP, Chișinău, 2009.

- fenomenul dependenței,
- autocontrolul,
- discriminarea și marginalizarea,
- necesități speciale etc.

Pornind de la problemele cu care se confruntă beneficiarii, sunt stabilite necesitățile lor, cum ar fi: continuarea studiilor, sprijinirea în obținerea unui loc de trai temporar, angajarea în câmpul muncii, organizarea timpului liber, menținerea relațiilor cu familia etc.

ETAPA A TREIA ESTE VERIFICAREA RESURSELOR EXISTENTE ÎN COMUNITATE, CARE AR RĂSPUNDE NECESITĂȚILOR BENEFICIARULUI. În acest scop, consilierul de probațiune confruntă necesitățile beneficiarului cu resursele și oportunitățile comunității pentru a stabili strategii de intervenție ce răspund necesităților beneficiarului.

ETAPA A PATRA ESTE PLANIFICAREA INTERVENȚIEI. După ce avem formată o viziune clară asupra situației beneficiarului, necesităților acestuia, împreună cu beneficiarul se face planificarea intervenției.

Pe lângă oferirea ajutorului în formă de lucruri concrete, precum angajarea la muncă, întocmirea unui act etc., beneficiarii au nevoie și de formarea unor abilități care i-ar ajuta să aibă o viață socială normală. Acestea ar putea fi obținute în cadrul unor programe psihosociale de reintegrare. Opinia publică susține ideea oferirii unor programe de reabilitare și adaptare psihosocială. Un ajutor acordat beneficiarilor în acest sens nu doar ar spori șansele lor de integrare, ci și ar crește valoarea serviciului de probațiune în ochii publicului.

ETAPA A CINCEA ESTE REALIZAREA, MONITORIZAREA ȘI ADAPTAREA INTERVENȚIEI.

Conform rezultatelor monitorizării activității birourilor de probațiune, efectuată de Institutul de Reforme Penale⁴, principalele dificultăți cu care se confruntă beneficiarii probațiunii sunt:

- lipsa informațiilor,
- lipsa actelor de identitate,
- lipsa poliței de asigurare medicală,
- sănătate precară,
- lipsa unei meserii,
- lipsa unui loc de lucru,

⁴ Probațiunea în Republica Moldova: Raport de monitorizare IRP, Chișinău, 2011.

- relațiile ostile cu rudele apropiate,
- lipsa unui loc de trai,
- starea financiară precară,
- dependența de droguri și de alcool etc.

Lipsa unui loc de muncă este una dintre problemele majore pe care o au beneficiarii condamnați, iar soluționarea acestora ar duce la o reintegrare mai eficientă. De asemenea, menținerea relațiilor bune cu familia constituie un factor important ce ar contribui la reintegrarea în comunitate.

Există diverse modalități de acumulare a datelor, utilizate în prezent de către serviciul de probațiune. În continuare sunt prezentate câteva exemple.

1. ANCHETA DE EVALUARE PSIHOSOCIALĂ A BENEFICIARULUI

I. Date de identificare:

Numele _____

Prenumele _____

Data și locul nașterii _____

Domiciliul _____

Starea sănătății beneficiarului:

Sănătos / boli cronice / boli ereditare / boli venerice / alcoolism / dependență de droguri / grad de dizabilitate

Comentarii _____

II. Nivelul de instruire:

Studii (anul finalizării studiilor, localitatea)

- Medii _____
- Superioare incomplete _____
- Instruire profesională _____
- Alte comentarii _____

Locul de muncă în prezent _____

III. Date despre familia de origine:

Părinții:

Tata: Numele _____ Prenumele _____

Mama: Numele _____ Prenumele _____

IV. Starea civilă:

- Celibatar
- Concubinaj
- Separat
- Divorțat Numele soției/soțului _____ Nr. copii _____
- Căsătorit Numele soției/soțului _____ Nr. copii _____

Relațiile dintre membrii familiei:

- relații tensionate
- conflicte, violență
- relații armonioase
- izolarea socială a familiei

Alte persoane (fizice sau juridice) cu care se menține legătura, persoane de încredere:

1. _____ Adresa _____ ocupația _____

2. _____ Adresa _____ ocupația _____

V. Condițiile de trai:

- apartament privatizat
- casă particulară
- apartament în chirie
- cămin
- nu are loc de trai

Nr. de odăi _____

Nr. persoanelor care locuiesc: adulți copii minori

VI. Starea materială:

Bunuri în proprietate: _____

Veniturile familiei:

- venitul lunar _____
- salarii _____
- alocații (indemnizații, ajutoare sociale) _____
- alte venituri _____

Administrarea veniturilor familiei _____

VII. Date privind comportamentul beneficiarului:

- petrecerea timpului liber _____
- comunicarea cu semenii _____

- tipologia beneficiarului delincent _____
- condamnările copilului (pentru ce fapte, durata condamnării și felul ei, în ce perioadă): _____

VIII. Actele prezente:

- buletinul de identitate
- livretul militar
- certificatul de naștere
- grupa sangvină
- alte acte _____

IX. Necesități identificate:

- perfectarea actelor de identitate
- angajare în câmpul muncii
- loc de trai temporar
- asistență juridică
- orientare profesională
- altele _____

X. Diagnoză socială:

2. ANCHETA PSIHOSOCIALĂ A MINORULUI

I. Date privind familia copilului:

Numele _____
 Prenumele _____
 Data și locul nașterii _____
 Domiciliul _____

Acte de identitate:

- certificat de naștere da, nu, de specificat _____
- buletin de identitate da, nu, de specificat _____
- pașaport da, nu, de specificat _____

Reprezentantul legal al minorului:

- Mama
- Tata
- Altă persoană (numele, adresa) _____

Familia de proveniență:

- concubinaj normal constituită incompletă prin divorț
- incompletă prin părăsire/deces: mama tata
- părinți necunoscuți: mama tata

Tata:

Numele _____ prenumele _____ vârsta _____
 Reședința sau adresa actuală _____
 Locul de muncă _____

Mama:

Numele _____ prenumele _____ vârsta _____
 Reședința sau adresa actuală _____
 Locul de muncă _____

Frați, surori:

1. _____ a.n. _____ ocupația _____
2. _____ a.n. _____ ocupația _____
3. _____ a.n. _____ ocupația _____
4. _____ a.n. _____ ocupația _____

Condiții de trai: apartament de stat, apartament privatizat, apartament cooperativ, casă privată, apartament în chirie, cămin (de subliniat):

Nr. de odăi _____

Nr. persoanelor care locuiesc: adulți copiii minori

Condiții locative _____

Venitul lunar:

Salariul /mamei/ _____ /tatei/ _____

Pensia /mamei/ _____ /tatei/ _____

Indemnizațiile /mamei/ _____ /tatei/ _____

Altele _____

II. Date privind familia lărgită:

Bunicii materni (numele, prenumele, domiciliul) _____

Bunicii paterni (numele, prenumele, domiciliul) _____

Alte rude (mătușă, unchi) _____

III. Persoane de încredere (cine sunt aceste persoane):

1. _____

2. _____

3. _____

IV. Situația școlară:

Școlarizat: instituția de învățământ _____, cl. _____

dirigintele _____

reușita: bună/medie/slabă

frecvența: bună/medie/slabă

neșcolarizat: cauzele _____

ocupația _____

angajat în câmpul muncii _____

locul de muncă _____

salariul mediu lunar _____

Comportament:

- Agresiv Echilibrat
- Anxios Depresiv
- Demonstrativ Autoritar
- Comunicativ Izolat
- Dependent Alte tipuri de comportament _____

• petrecerea timpului liber _____

• comunicarea cu semenii _____

• ascultarea la comisiile pentru minori _____

- antecedente penale ale minorului (pentru ce fapte, durata condamnării și felul ei, în ce perioadă): _____

V. Date privind rețeaua socială a copilului și familiei:

- sprijin din partea vecinilor: da nu de specificat _____
- sprijin din partea rudelor: da nu de specificat _____
- sprijin din partea prietenilor: da nu de specificat _____
- sprijin din partea ONG: da nu de specificat _____
- sprijin din partea altor organizații: da nu de specificat programele sociale de care a beneficiat familia _____

3. ELEMENTE ALE PLANULUI DE INTERVENȚIE (MINORI):

Școlarizare Da Nu

Cursuri de orientare profesională Da Nu

Plasare în câmpul muncii Da Nu

Ațiuni juridică Da Nu

Perfectarea de documente Da Nu De specificat _____

Asistență medicală Da Nu

Program de sprijin social Da Nu

Recuperare psihologică Da Nu

Forma de plasament: adopție tutelă curatelă instituționalizare

Modul de mobilizare a rețelei sociale în beneficiul copilului _____

Notițe _____

Intervenția

Nr.	Acțiunea realizată	Perioada intervenției	Rezultate
Concluzii și recomandări:			

A fost întocmit de consilierul de probațiune (numele, prenumele) _____

III. REPERE CONCEPTUALE CU PRIVIRE LA IMPLICAREA COMUNITĂȚII ÎN ACTIVITĂȚI DE PROBAȚIUNE

Pentru oferirea efectivă a unui suport în procesul de reintegrare socială a condamnaților, este necesară mobilizarea tuturor resurselor disponibile în comunitate. Această exigență derivă și din reglementările internaționale, din experiența în domeniu a altor state.

Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo) 45-110 din anul 1990⁵ în preambul menționează: „Adunarea Generală ...Convinsă că **pedepsele de înlocuire a închisorii pot constitui un mijloc eficace de tratament al delincvenților în cadrul colectivității, în interesul delincventului ca și al societății**, Conștientă de faptul că pedepsele restrictive de libertate nu sunt justificate decât din punctul de vedere al securității publice, al prevenirii crimei, al necesității unei sancțiuni juste și al dorinței de schimbare a hotărârii și că **obiectivul ultim al justiției penale este reintegrarea socială a delincvenților**,... Adoptă...”

În *Principii Generale* este recunoscută importanța implicării comunității în tratamentul delincvenței: „Prezentele Reguli vizează încurajarea colectivității să participe mai mult la procesul justiției penale și, în mod special, **la tratamentul delincvenților ca și la dezvoltarea la aceștia din urmă a simțului de responsabilitate față de societate**.” „Se va aborda, în ideea respectării garanțiilor juridice și a regulilor de drept, **tratarea cazului delincvenților în cadrul comunității**, evitând pe cât posibil recurgerea la o procedură judecătorească sau la tribunale. **Măsurile neprivative de libertate trebuie să fie aplicate conform principiului de intervenție minimală.**” De asemenea, statutul persoanei supuse unei măsuri neprivative trebuie să fie stabilit numai de autoritatea competentă: „Demnitatea delincventului supus unor măsuri neprivative de libertate, drepturile delincventului nu pot face obiectul mai multor restricții decât cele autorizate de autoritatea competentă ce a dat hotărârea de bază”.

Capitolul V, *Executarea măsurilor neprivative de libertate*, conturează anumite princi-

⁵ Cea de-a 68-a ședință plenară, 14 decembrie 1990.

pii de activitate a consilierului de probațiune. Astfel, pct. 10, *Supravegherea*, prevede: „Supravegherea are ca obiect reducerea cazurilor de recidivă și ușurarea reintegrării delincventului în societate în așa fel încât să fie reduse la maximum șansele acestuia de recidivă. Pentru fiecare măsură neprivativă de libertate, este bine a fi determinat regimul de supraveghere și de tratament cel mai bine adaptat delincventului în scopul de a-l ajuta să se corijeze. Dacă este nevoie, **ar trebui ca delincvenții să beneficieze de asistență psihologică, socială și materială și să fie date dispoziții pentru întărirea legăturilor acestora cu comunitatea și facilitarea reintegrării lor în societate.**”

Este foarte bine în anumite cazuri, pentru o măsură neprivativă de libertate, să se pună la punct **diferite soluții, cum ar fi metodele individualizate, terapia de grup, programele cu găzduirea și tratamentul specializat al diferitelor categorii de delincvenți**, în așa fel încât să se răspundă cât mai eficace nevoilor acestora din urmă. Tratamentul este condus de specialiști având pregătirea necesară și o experiență practică corespunzătoare. Atunci când se hotărăște că un tratament este necesar, este bine să fie analizate antecedentele, personalitatea, aptitudinile, inteligența și valorile delincventului, în special circumstanțele ce au concurat la producerea infracțiunii. **Pentru aplicarea măsurilor neprivative de libertate, autoritatea competentă poate face apel la concursul colectivității și al vectorilor de socializare.”**

Capitolul VII, *Bunăvoință și alte resurse ale colectivității*, reiterează importanța implicării comunității în tratamentul delincvenței: „**Participarea colectivității trebuie încurajată, căci ea constituie o resursă capitală și unul din mijloacele cele mai importante de consolidare a legăturilor dintre delincvenții supuși măsurilor neprivative de libertate și familiile lor și comunitate.** Această participare trebuie să completeze eforturile serviciilor însărcinate cu administrarea justiției penale. **Participarea colectivității trebuie să fie considerată ca o ocazie pentru membrii săi de a contribui la protejarea societății lor.**”

Puterile publice, sectorul privat și marele public trebuie să fie încurajate să secondeze organizațiile benevole care participă la aplicarea măsurilor neprivative de libertate. Trebuie să se organizeze în mod regulat conferințe, seminare, simpozioane și alte activități, în scopul de a demonstra că participarea publicului este necesară pentru aplicarea măsurilor neprivative de libertate. Trebuie să fie folosite toate mijloacele de informare în masă pentru a determina publicul să adopte o atitudine constructivă care să se concretizeze prin activități care să favorizeze o aplicare a tratamentului în mediul liber și integrarea socială a delincvenților. **Trebuie făcut totul pentru a informa publicul asupra importanței rolului său în aplicarea măsurilor neprivative de libertate.**

O atenție deosebită, inclusiv în contextul insuficienței resurselor umane profesioniste angajate permanent, trebuie acordată voluntarilor. Conform regulii 19, voluntarii sunt selecționați cu grijă și recrutați după aptitudinile cerute de activitățile luate în considerare și interesul purtat acestora. Ei sunt pregătiți în vederea responsabilităților speciale care le vor fi încredințate și pot primi sprijin și sfaturi din partea autorității competente pe care o și pot consulta. **Voluntarii îi încurajează pe delincvenți și familiile acestora să lege legături concrete cu colectivitatea și să le extindă, întrucât primesc sfaturi**

și alte forme de asistență adecvată, în funcție de mijloacele lor și de nevoile delincvenților. În exercitarea funcțiilor lor, voluntarii au o asigurare împotriva accidentelor și răniilor și sunt asigurați de un terț. Cheltuielile sunt autorizate în legătură cu munca lor și le sunt rambursate. Serviciile pe care le prestează în favoarea comunității trebuie să fie recunoscute în mod oficial.”

Eficiența implementării sancțiunilor comunitare este direct corelată cu implicarea diferitor instituții ce desfășoară activități conexe. Programele referitoare la măsurile neprivative de libertate trebuie să fie planificate și puse în practică în mod sistematic, ca parte integrantă a sistemului de justiție penală în procesul de dezvoltare națională. Programele trebuie să fie revăzute și evaluate în mod regulat, astfel încât aplicarea măsurilor neprivative de libertate să fie mai eficace. Trebuie efectuat un examen periodic pentru evaluarea funcționării măsurilor neprivative de libertate și a capacității acestora de atingere a obiectivelor fixate. **Serviciile dorite trebuie să fie puse la punct la diferite nivele pentru a asigura legătura între serviciile responsabile cu măsurile neprivative de libertate, alte sectoare din sistemul de justiție penală, organismele de dezvoltare socială și protecție socială, atât publice cât și private, în domenii cum sunt sănătatea, condițiile de trai, educația și munca, pe de o parte, și mass-media, pe de altă parte.**

Prevederi directe sau tangențiale în domeniul activității de probațiune se regăsesc și în actele europene. **Recomandarea Nr. R 11 (80) al Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre cu privire la detențiunea în așteptarea judecării**⁶ menționează expres importanța considerării caracteristicilor psihosociale la determinarea măsurii preventive, inclusiv caracterul, antecedentele și situația personală și socială ale persoanei respective și, **mai ales, legăturile sale cu comunitatea;** comportamentul persoanei respective, mai ales modul în care și-a îndeplinit orice obligație care i-a fost impusă în cursul procedurilor penale anterioare.

Recomandarea Nr. R (92) 16 a Comitetului de Miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate⁷ menționează: „...Considerând că **aceste sancțiuni și măsuri constituie mijloace importante de luptă împotriva criminalității** și că ele evită efectele negative ale închisorii...” și reiterează în preambul **necesitatea de protecție a victimei, a societății, dar și luarea în considerație a intereselor infractorului.** Astfel, aplicarea sancțiunilor și măsurilor în comunitate „...trebuie să vizeze menținerea unui echilibru necesar și de dorit, pe de o parte, între exigențele apărării societății în dublul său aspect, de protecție a ordinii publice și de aplicare a normelor vizând să repare prejudiciul cauzat victimelor, și, pe de altă parte, indispensabila luare în considerare a nevoilor delincventului în condițiile inserției sociale”.

⁶ Adoptată de către Comitetul de Miniștri la 27 iunie 1980 la cea de-a 31-a adunare a reprezentanților miniștrilor.

⁷ Adoptată de Comitetul de Miniștri la 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de-a 482-a reuniuni a Delegațiilor de Miniștri.

„Natura, conținutul și **metodele de executare a sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate nu trebuie să pună în pericol viața privată sau demnitatea delincvenților sau a familiei lor, nici să conducă la hărțuire.** De asemenea, ele **nu trebuie să ducă la atingerea respectului față de sine-însuși, a legăturilor familiale și cu comunitatea și a capacității delincvenților de a fi parte integrantă a societății.** Vor trebui adoptate garanții pentru a-i proteja de orice insultă și de orice curiozitate sau publicitate inoportune.” Impunerea și executarea sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate trebuie să urmărească **scopul de a dezvolta la delincvent sensul responsabilităților sale față de societate** și în special față de **victimă** sau de victime. Toate condițiile sau obligațiile pe care trebuie să le observe un delincvent care face obiectul unei sancțiuni sau măsuri aplicate în comunitate trebuie să fie determinate ținând cont atât de **nevoile sale individuale** care au legătură cu executarea, posibilitățile și drepturile sale, cât și de responsabilitățile sale sociale.

Informațiile corespunzătoare asupra naturii și conținutului sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate, precum și asupra modalităților de execuție, trebuie să fie difuzate astfel încât publicul, în special persoanele private, organismele, serviciile publice și private interesate de executarea acestor sancțiuni sau măsuri, să le poată înțelege temeiul și să le considere ca răspunsuri adecvate și credibile pentru comportamentele delincvente. Intervenția autorităților însărcinate cu executarea sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate trebuie să fie înlocuită de toate resursele utile din comunitate cu scopul de a le procura acestor autorități unele mijloace adaptate pentru a răspunde nevoilor delincvenților și pentru a le menține drepturile. În acest ultim scop, va trebui, de asemenea, **să recurgem** cel mai curând posibil **la participarea organizațiilor și persoanelor individuale din comunitate. Participarea comunitară trebuie utilizată cu scopul de a permite delincvenților să dezvolte legături reale cu comunitatea, de a-i face conștienți de interesul pe care comunitatea li-l arată și de a lărgi posibilitățile de contacte și de sprijin.** Recurgerea la persoane individuale din comunitate nu trebuie să fie considerată ca o substituție a muncii pe care ar trebui s-o efectueze personalul profesional. Persoanele individuale din comunitate trebuie să fie ghidate, în măsura posibilului, de personalul profesional și orientate să-și asume sarcinile ce corespund capacității și posibilităților lor. Va trebui asigurată o pregătire adaptată, în caz de necesitate. **Organizațiile comunitare și persoanele individuale din comunitate țin cont de exigențele secretului profesional.** Organizațiile comunitare și persoanele individuale din comunitate trebuie să fie ascultate în privința problemelor de ordin general, ca și asupra problemelor care se bazează pe cazuri individuale și în același timp să dispună de toate informațiile.

Executarea de sancțiuni și măsuri aplicate în comunitate trebuie să se bazeze pe gestionarea de **programe individualizate** și pe dezvoltarea de relații corespunzătoare de muncă între delincvent, persoana care-l are în grijă, precum și celelalte organizații comunitare sau persoane individuale din comunitate. **Atunci când este identificată o nevoie individuală indispensabilă executării sancțiunii sau măsurii, trebuie acordat un ajutor personal, social sau material la nivelul calității recunoscute.**

Recomandarea 22 (2002) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind îmbunătățirea aplicării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare⁸ menționează că „liderii politici și administrativi și populația de rând trebuie să primească informație periodică despre beneficiul economic și social care rezultă din recurgerea redusă la pedeapsa cu închisoarea și recurgerea sporită la sancțiunile și măsurile comunitare. Trebuie să existe o politică a relațiilor publice ce se referă la căile de comunicare locale. Informația trebuie să pună accentul pe faptul că sancțiunile și măsurile comunitare pot implica supravegherea eficientă și controlul asupra infractorilor. Autoritățile de drept și personalul serviciilor de implementare trebuie să creeze canale de comunicare care să informeze regulat aspectele practice de recomandare și implementare a sancțiunilor și măsurilor comunitare. Deoarece reintegrarea socială reprezintă scopul principal de implementare a sancțiunilor și măsurilor comunitare, **serviciile trebuie să colaboreze activ cu comunitățile locale, spre exemplu: prin implicarea persoanelor din comunitate în supravegherea infractorilor sau prin colaborarea în scheme de prevenire a infracțiunilor la nivel local**”.

La conceperea programelor și intervențiilor, în contextul **sancțiunilor și măsurilor comunitare, trebuie acordată o atenție specială impactului lor probabil asupra infractorilor**, mai ales în ceea ce privește: abilități de bază (de ex. capacitatea de a citi și socoti, de a rezolva probleme, de a se descurca în relațiile personale și familiare, comportament prosocial); nivelul educațional și situația ocupațională; posibila dependență de droguri, alcool, medicamente și adaptarea orientată spre comunitate. **Repartizarea infractorilor la programe și intervenții specifice trebuie să se ghideze după criterii specifice**, cum ar fi capacitatea lor de a răspunde intervenției, pericolul pe care se presupune că îl reprezintă pentru public și/sau pentru personalul responsabil de program sau intervenție și factorii personali sau sociali care se leagă de probabilitatea de a recidiva. În acest scop, trebuie dezvoltate și folosite metode sigure de evaluare care să permită această repartizare. Trebuie puse la dispoziția autorităților/persoanelor interesate informații despre aceste proceduri. **Trebuie acordată o atenție specială dezvoltării unor programe și intervenții pentru infractorii care au recidivat cu infracțiuni grave sau care sunt potențial recidiviști**. În lumina recentelor rezultate ale cercetărilor, aceste programe și intervenții ar trebui să folosească mai ales metode comportamentale cognitive, de ex. învățarea infractorilor să se gândească la implicațiile comportamentului lor infracțional, sporirea conștiinței lor de sine și a autocontrolului, recunoașterea și evitarea situațiilor care precedă acte infracționale și oferirea posibilității de a exersa comportamentul prosocial.

Recomandarea CM/Rec (2010)1 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la Regulile de Probațiune ale Consiliului Europei⁹ reiterează exigențele de mai sus, menționând că agențiile de probațiune vor lucra în cooperare cu alte

⁸ Adoptată de Comitetul de Miniștri la 29 noiembrie 2000 la cea de-a 731-a întâlnire a reprezentanților miniștrilor.

⁹ Adoptată de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 20 ianuarie 2010.

agenții din sistemul de justiție, cu agențiile de sprijin și cu societatea civilă pentru a-și implementa sarcinile și obligațiile în mod eficient. Agențiile de probațiune vor face legătura și vor furniza informație autorităților judiciare și, unde va fi cazul, altor autorități competente. Acest lucru va include informație cu privire la impactul posibil al privațiunii de libertate și la fezabilitatea sancțiunilor și măsurilor neprivative de libertate, în general și în cazuri concrete.

Cu referire la unele categorii distincte, există anumite exigențe speciale. **Convenția cu privire la drepturile copilului**¹⁰ în art. 3 prevede: „În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autoritățile administrative sau de organe legislative, interesele copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate...”. Art. 33 stipulează că „Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv **măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite a stupefiantelor și a substanțelor psihotrope**, așa cum sunt acestea definite de tratatele internaționale pertinente și pentru a împiedica utilizarea copiilor la producția și traficul ilicit al acestor substanțe”.

Prevederi directe referitor la probațiune se conțin în art. 40: „Statele părți recunosc oricărui copil suspectat, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit că a comis o încălcare a legii penale, **dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale, care să întărească respectul său pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seama de vârsta sa, precum și de necesitatea de a promova reintegrarea copilului în societate și asumarea de către acesta a unui rol constructiv în societate**... Statele părți se vor strădui să promoveze adoptarea de legi, proceduri, crearea de autorități și instituții, special concepute pentru copiii suspectați, acuzați sau declarați că ar fi comis încălcări ale legii penale și, în special ... vor lua măsuri, de fiecare dată când este posibil și de dorit, pentru a trata acești copii fără a se recurge la procedura judiciară, cu condiția ca drepturile omului și garanțiile legale să fie deplin respectate. Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții, cum sunt cele referitoare la îngrijire, orientare și supraveghere, îndrumare, verificare, plasament familial, programe de educație generală și profesională și alternative la îngrijirea instituțională, pentru a asigura copiilor un tratament corespunzător bunăstării lor și proporțional cu situația lor și cu infracțiunea comisă”.

Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori¹¹ (**Regulile de la Beijing, Organizația Națiunilor Unite – Rezoluția 40/33 din 29 noiembrie 1985**) stipulează: „Statele membre trebuie să se mobilizeze să ia măsuri pozitive care să asigure **antrenarea completă a tuturor resurselor existente, mai ales familia, persoanele benevole ca și alte grupări ale comunității, cum ar fi școlile și alte instituții comunitare, în scopul promovării bunăstării minorului și,**

¹⁰ Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 la New York. A intrat în vigoare la 20 septembrie 1990. Republica Moldova a aderat la Convenție prin Hotărârea Parlamentului nr. 408-XII din 12.12.1990. În vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993. Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 1998, volumul I, pag. 51.

¹¹ Recomandat în vederea adoptării de către cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților, care a avut loc la Milano în perioada 26 august - 6 septembrie 1985 și adoptată de Adunarea Generală în rezoluția sa 40/33 din 29 noiembrie 1985.

deci, și în scopul reducerii nevoii de intervenție a legii, astfel încât persoana în cauză să fie tratată eficient, echitabil și uman în conflictul său cu legea". Se vor face eforturi pentru a stabili, în fiecare țară, o serie de legi, reguli și dispoziții aplicabile în mod expres la delincvenții juvenili și pentru **a stabili instituții și organisme însărcinate cu aplicarea justiției la minori, fiind destinate: a) să răspundă la nevoile proprii ale delincvenților juvenili, protejându-le, în același timp, drepturile lor fundamentale; b) să răspundă la nevoile societății...**

Regula 11, *Recurgerea la mijloacele extrajudiciare*, conturează anumite elemente ale aplicării probațiunii: "...Orice recurs la mijloace extrajudiciare, implicând trimiterea către servicii comunitare sau alte servicii competente, cere consimțământul interesatului sau al părinților sau al tutorelui său, fiind de la sine înțeles că această hotărâre de amânare a chestiunii poate, dacă se consideră, să fie subordonată unei reexaminări de către autoritatea competentă. În scopul de a facilita reglementarea discreționară a cazurilor de delincvență juvenilă, **se vor face eforturi în vederea organizării programelor comunitare, cu precădere a celor de supraveghere și orientare temporară**, și în vederea asigurării restituirii bunurilor și indemnizației victimelor".

Regula 24, *Asistență pentru minori*, sugerează anumite elemente din **diversitatea serviciilor** de care trebuie să beneficieze copiii în conflict cu legea penală, fie **prestate de către consilierii de probațiune, fie prin focalizarea resurselor disponibile în comunitate la nevoile copilului (minorului)**: "Se vor face eforturi pentru **asigurarea pentru minori, în toate etapele procedurii, a unei asistențe în ceea ce privește cazarea, educarea și formarea profesională, sau a unei alte forme de ajutor util și practic în vederea ușurării reintegrării**". Astfel, se reiterează că reintegrarea se bazează nu numai pe supraveghere și vizează toate fazele procesului de înfăptuire a justiției. Practica țărilor cu servicii de probațiune bine instituționalizate demonstrează că nu totdeauna sunt alocate resurse suficiente pentru implementarea tuturor opțiunilor și activităților de reintegrare a delincvenților. Deseori se recurge la implicarea comunității, inclusiv suplînind necesitatea de resurse umane prin cooptarea voluntarilor. Astfel, Regula 25, *Mobilizarea voluntarilor și a celorlalte servicii comunitare*, stipulează: "**Se va cere voluntarilor, organizațiilor benevole, instituțiilor locale și altor servicii comunitare să contribuie în mod eficient la reintegrarea minorului într-un cadru comunitar și, pe cât posibil, în interiorul celulei familiale**".

Regula 28, *Aplicarea frecventă și promptă a regimului de eliberare condiționată*, stabilește: "Autoritatea corespunzătoare va face recurs la eliberarea condiționată cât mai repede cu putință. **Minorii aflați în regim de eliberare condiționată vor fi asistați și urmăriți de o autoritate corespunzătoare și vor primi sprijinul total al comunității**". În administrarea justiției pentru minori, **prestarea de servicii trebuie să fie sistematic planificată și pusă în practică și trebuie să fie parte integrantă a efortului de dezvoltare națională**.

Principiile Națiunilor Unite pentru prevenirea delincvenței juvenile (Principiile de la Riyadh), Rezoluția 45/112, din 14 decembrie 1998, (a 68-a Sesiune Plenară) subliniază **importanța diminuării factorilor criminogeni prin implicarea unei diversități de actori, precum ar fi familia, sistemul de educație, comunitatea etc.** „Prevenirea delincvenței juvenile este o parte importantă în prevenirea criminalității în societate. Prin implicarea în sistemul legislativ, adoptarea unor activități sociale folositoare, a unei orientări umaniste spre societate și nu egoistă, persoanele tinere pot dezvolta o atitudine necriminogenă. **Succesul în prevenirea delincvenței juvenile cere eforturi din partea întregii societăți să asigure o dezvoltare armonioasă a adolescenților, cu respect pentru propria personalitate încă din copilărie**". **Aceste eforturi trebuie să se refere la:**

- Asigurarea oportunităților, în special a celor educaționale. Să satisfacă variatele nevoi ale persoanelor tinere și să servească drept suport de bază pentru protecția dezvoltării personale a tinerilor, în special a celor care sunt periculoși sau prezintă un anumit risc social și au nevoie în mod special de sprijin și protecție;
- Sistemele de gândire și abordările de prevenire a delincvenței juvenile au la bază legi, procese, instituții, facilități, servicii de atingere a scopurilor prin reducerea motivației, nevoilor și oportunităților sau condițiilor pentru comiterea de infracțiuni;
- Intervenția oficială trebuie în primul rând să influențeze toate persoanele tinere în sensul drepturilor și intereselor lor și să fie cinstitute și echitabile;
- Asigurarea bunăstării și dezvoltarea drepturilor și intereselor tuturor persoanelor;
- Variațiile comportamentului persoanelor tinere, atitudinea lor neconformă cu normele și valorile sociale sunt o parte a procesului de creștere și au tendința să dispară în cele mai multe din cazuri la atingerea maturității de către aceste persoane;
- Grija de a nu denumi o persoană ca fiind deviantă, delincventă sau recidivistă deoarece, în opinia majorității experților, prin aceasta în mod frecvent putem contribui la dezvoltarea unui comportament nedorit al tinerilor.

Serviciile și programele comunității ar trebui să realizeze prevenirea delincvenței juvenile acționând ca un factor activ. Instituțiile legale sau cele de control vor fi utilizate numai ca ultimă soluție.

Planuri de prevenire a delincvenței juvenile vor trebui instituite la fiecare nivel al conducerii de stat și acestea presupun: analiza atentă a problemei și identificarea de programe, servicii, facilități și resurse avute la dispoziție; **definirea clară a responsabilităților pentru agențiile, instituțiile și persoanele implicate în eforturile de prevenire; politici, programe și strategii** bazate pe studii de previziuni vor fi desfășurate și monitorizate, evaluate cu grijă și, bineînțeles, aplicate; implementarea de metode pentru reducerea efectivă a producerii de acte criminale; **oferirea de către comunitate a unei game largi de servicii și programe; cooperarea apropiată între națiuni, state, guverne locale și provinciale cu implicarea celor din sectorul particular, reprezentanți ai cetățenilor și comunității pentru a oferi grijă față de copil**, o educație să-

nătoasă; intrarea în vigoare a unor legi și crearea unor agenții judiciare pentru inițierea unor acțiuni de prevenire a delincvenței juvenile și delincvenței tinere; **participarea tineretului în politica de prevenire a delincvenței**, incluzând **apelul la resursele comunității, autoajutorarea tinerilor, precum și programe de asistență și compensare a victimei**; specializarea personalului la toate nivelele.

Conform acestor principii, **se va pune accentul pe politicile de prevenire care facilitează socializarea și integrarea tuturor copiilor și tinerilor, mai ales cu ajutorul familiei, comunității, grupurilor compatibile, școlilor, pregătirii profesionale și al sistemului de muncă, precum și cu ajutorul organizațiilor de voluntari**. Se va acorda atenția cuvenită dezvoltării personale corespunzătoare a copiilor și tinerilor, iar aceștia trebuie să fie acceptați ca parteneri egali și deplini în cadrul proceselor de socializare și integrare. Se vor depune eforturi și se vor institui mecanisme adecvate pentru promovarea pe baze multidisciplinare și interdisciplinare a interacțiunii și coordonării dintre agențiile și serviciile economice și sociale din învățământ și sănătate, sistemul de justiție, organizații de tineri, comunitate și agențiile de dezvoltare și alte instituții importante. Schimbul de informații, experiența acumulată în cadrul proiectelor, practicilor, programelor și inițiativelor legate de criminalitatea juvenilă va fi intensificat pe plan național și internațional. Cooperarea va implica practicieni, experți și conducători.

Fiecare societate va acorda prioritate nevoilor și **bunăstării familiei și a tuturor membrilor ei**. Societatea are responsabilitatea de a ajuta familia să asigure asistența și protecția copiilor, precum și o bunăstare fizică și mentală. Familiile care au nevoie de asistență în rezolvarea problemelor, cum ar fi instabilitatea sau conflictele, vor beneficia de servicii adecvate pentru aceasta.

Guvernele au obligația de a face învățământul public accesibil tuturor tinerilor. **Sistemele de învățământ**, pe lângă activitatea de pregătire academică și profesională, se vor ocupa în particular de următoarele: învățarea valorilor de bază și dezvoltarea respectului pentru propria identitate a copilului, pentru valorile sociale ale țării în care copilul trăiește, pentru o civilizație diferită de cea a copilului, pentru drepturile omului și pentru libertățile lui fundamentale; promovarea și dezvoltarea personalității, înclinațiilor și abilităților mentale și fizice ale tinerilor până la maximum posibil; punerea la dispoziție de informații și orientare în ceea ce privește pregătirea profesională, posibilități de angajare și de alegere a unei cariere; sprijinirea în plan emoțional a tinerilor și evitarea eșecurilor psihologice; evitarea măsurilor disciplinare dure, în mod particular a pedepselor corporale. Tinerii care prezintă un anumit risc social vor beneficia de o atenție și de o grijă deosebită din partea sistemelor de învățământ, sens în care vor fi utilizate și dezvoltate pe scară largă programe de prevenire specializate, precum și alte materiale educaționale. O atenție deosebită va fi acordată strategiilor politicilor referitoare la **prevenirea abuzului de alcool, droguri și alte substanțe de către tineri**. Profesori și alte persoane vor fi special pregătite pentru a preveni și rezolva aceste probleme. Studenților și elevilor li se vor pune la dispoziție informații referitoare la consumul de droguri și alcool, precum și la consecințele folosirii acestora. Școlile vor servi ca centre de referință pentru servicii medicale, consiliere pentru tineri, în mod

particular pentru cei cu nevoi speciale și pentru cei care suferă de abuzuri, neglijență, victimizare și exploatare. O asistență deosebită va fi acordată copiilor și tinerilor care găsesc dificilă adaptarea la regulamentele școlare, precum și „delăsătorilor”.

Servicii comunitare și programe care răspund la nevoile, problemele, interesele și preocupările speciale ale tinerilor și care oferă consiliere și orientare adecvată lor și familiilor lor **vor fi dezvoltate**, iar acolo unde există vor fi extinse. Comunitățile vor pune la dispoziție sau vor întări, acolo unde există **o largă varietate de măsuri comunitare pentru tineri**, incluzând centre de dezvoltare comunitare, servicii și facilități pentru recreere care să răspundă problemelor speciale ale copiilor cu risc social. Prin prevederea acestor măsuri de ajutorare va fi asigurată respectarea drepturilor individuale ale copiilor. Vor fi înființate instituții speciale pentru a asigura găzduirea tinerilor care nu mai pot să locuiască acasă sau nu au locuință. O serie de servicii și măsuri vor fi prevăzute pentru a-i ajuta pe tineri să depășească dificultățile tranziției spre maturitate. Asemenea servicii vor cuprinde activități pentru tinerii dependenți de droguri; acestea vor pune accentul pe grijă, consiliere, asistență și terapie.

Guvernele și alte instituții vor acorda **tot sprijinul financiar și de orice altă natură organizațiilor voluntare care pun la dispoziție servicii pentru tineri**. Vor fi înființate și întărite organizații ale tinerilor la nivel local, cărora li se va acorda statutul de participant activ la managementul problemelor comunitare. Aceste organizații vor încuraja tinerii să inițieze proiecte colective și voluntare care să aibă ca scop ajutorarea tinerilor care au nevoie de sprijin. Agențiile guvernamentale vor răspunde pentru asigurarea de servicii adecvate pentru copiii străzii și cei fără cămin. Tinerii vor fi informați despre facilitățile sociale, locurile de găzduire, despre locuri de muncă disponibile și despre alte forme și surse de ajutor. Vor fi asigurate și vor fi ușor accesibile o largă varietate de facilități și servicii recreative de interes particular pentru tineri.

Mass-media va fi încurajată să asigure accesul la materiale și informații de o diversitate națională, internațională și locală. Mass-media va fi încurajată să prezinte contribuția pozitivă a tinerilor în societate și să răspândească informațiile despre existența serviciilor și oportunităților pentru tineri în societate. Mass-media în general, și televiziunea în particular, vor fi încurajate să reducă la minimum nivelul pornografiei, al drogurilor, al violenței reflectate și să prezinte violența și exploatarea în mod nefavorabil, să ocolească programele degradante în special pentru copii, femei și relațiile interpersonale și să promoveze principii și roluri de egalitate. Mass-media va trebui să conștientizeze responsabilitatea și rolul deosebit, precum și influența pe care o are în relațiile de comunicare cu tineri dependenți de droguri și alcool, va trebui să-și folosească aceste forțe pentru prevenirea abuzului de droguri prin prezentarea unor mesaje în acest sens. La toate nivelurile vor fi promovate campanii de explicare privind efectele dăunătoare ale drogurilor.

Recomandarea Rec (2003)20 cu privire la noile modalități de tratare a delincvenței juvenile și rolul justiției juvenile¹² menționează că „sistemul tradițional de justiție penală nu este capabil, izolat, să ofere soluții adecvate privind tratamentul delincvenților juvenili, în virtutea faptului că nevoile sociale și educaționale ale acestora diferă de cele ale adulților; ...**reacțiile la delinvența juvenilă trebuie să poarte un caracter multidisciplinar și multistructural care să vizeze varietatea de factori care joacă un anumit rol la diferite nivele ale societății: individual, cel al familiei, al societății și al comunității**;...că majoratul juridic nu coincide în mod imperios cu majoratul personalității, în așa fel încât infractorii adulți necesită alt tip de intervenție, diferit de cel aplicabil în cazul minorilor; unele categorii de infractori minori, cum ar fi membrii minorităților etnice, femeile tinere și cei care comit infracțiuni în grup pot avea nevoie de programe speciale de intervenție”.

Obiectivul de bază al justiției juvenile, al măsurilor conexe de abordare a justiției juvenile trebuie să fie: prevenirea comiterii și a recidivei faptelor de natură penală; (re) socializarea și (re)integrarea infractorilor, preocuparea de necesitățile și interesele victimelor. **Sistemul de justiție juvenilă trebuie privit ca un component al unei strategii mai largi de prevenire a delincvenței juvenile, care ține cont de contextul larg al familiei, școlii, vecinătății și grupului de persoane în interiorul căruia are loc comiterea faptei.** În vederea contracarării infracțiunilor grave, violente și comise persistent de minori, statele membre trebuie să elaboreze o gamă largă de sancțiuni și măsuri de natură comunitară care ar fi novatorii, eficiente (dar proporționale). Acestea trebuie direct să vizeze comportamentul infracțional, dar și necesitățile făptuitorului.

Măsurile comunitare trebuie să-i implice pe părinții sau tutorii minorului (cu excepția cazurilor în care acest lucru nu este productiv), iar ori de câte ori este posibil și adecvat se cere de a media și de a recupera, a compensa prejudiciul cauzat victimei. Părinții (sau tutorii și curatorii) trebuie încurajați să fie conștienți și să accepte responsabilitatea pe care o au în legătură cu comportamentul infracțional al copiilor lor minori. Părinților și tutorilor trebuie să li se ceară să frecventeze cursuri de instruire și consultare, pentru a asigura ca copilul să meargă la școală, astfel ajutând structurile oficiale să implementeze sancțiunile și măsurile comunitare.

Punctul 21 al Recomandării prevede că „**reacția la delinvența juvenilă poartă un caracter planificat, coordonat și realizat de parteneriatele locale care cuprind autoritățile publice-cheie: poliția, probațiunea, serviciile de asistență socială pentru tineri, autoritățile judiciare, de amplasare în muncă, de învățământ, de educație, sănătate și de asigurare cu spațiu locativ, precum și sectorul de voluntariat și cel privat.** Asemenea parteneriate trebuie să-și ia răspunderea pentru realizarea scopului clar definit și anume: **oferirea instruirii inițiale și continue; planificarea, finanțarea și prestarea serviciilor; stabilirea standardelor și monitorizarea realizării lor; împărțirea informației (în conformitate cu cerințele juridice privitoare la protecția informației și secretul profesional ținând cont de atribuțiile specifice ale structurilor respective); evaluarea eficienței și distribuirea informației referitoare la cele mai reușite practici.**

¹² Adoptată de Comitetul de Miniștri la 24 septembrie 2003.

IV. FORMAREA ȘI VALORIFICAREA PARTENERIATELOR LOCALE ÎN DOMENIUL PROBAȚIUNII

1. ASPECTE GENERALE

Recomandarea Rec (2003) 21 cu privire la parteneriatul în prevenirea infracțiunii¹³ recunoaște că utilizarea numai a justiției penale tradiționale și a măsurilor de executare a legii nu s-a dovedit a fi suficient de efektivă în reducerea numărului și impactului problemelor infracționale contemporane. Situația infracțională și preocuparea tot mai sporită de problemele infracționale contribuie la **sentimentul de insecuritate** trăit de mulți oameni în Europa, care în cazuri extreme **poate fi asociat cu pierderea încrederii în autoritățile politice, lege și instituțiile responsabile de executarea ei** și care, ulterior, poate ridica lipsă de toleranță, eliminare și xenofobie. Cercetările au demonstrat că, în cadrul abordărilor tradiționale, dezvoltarea și implementarea strategiilor de prevenire a infracțiunii cu implicarea societății și a autorităților locale sunt potențial eficiente și valoroase. **Abordarea efektivă de prevenire pentru reducerea infracțiunii și dauna asociată trebuie să implice stabilirea relațiilor de parteneriat între actorii-cheie respectivi la toate nivelele – național, regional și local – pentru a aborda în timp scurt, mediu și lung cauzele și posibilitățile infracțiunii, să reducă riscurile pentru potențialele victime și prin urmare să contribuie la calitatea vieții prin sporirea siguranței în societate.**

Conform Recomandării cu privire la parteneriatul în prevenirea infracțiunii, **parteneriatul reprezintă metoda de sporire a performanței în realizarea unui scop comun, prin asumarea responsabilității comune și prin schimbul de resurse între diferiți agenți publici sau privați, colectivi sau individuali. Partenerii vor acționa împreună fără pierderea identității profesionale separate, fără umbrirea inacceptabilă sau ilegală a puterilor și intereselor lor, și fără pierderea responsabilității.**

Prevenirea infracțiunii reprezintă intervenția în cazuri penale și probleme înrudi-te, pentru a reduce riscul apariției lor, evoluției și a gravității consecințelor potențiale.

¹³ Adoptată de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 24 septembrie 2003, la cea de-a 853-a întrunire a prim-miniștrilor.

Prevenirea este orientată spre **siguranța socială - situația în care oamenii**, în mod individual sau colectiv, **sunt liberi față de numărul real și perceput al riscurilor** de pe urma infracțiunii și conduita respectivă, **sunt suficient de apți de a înfrunta riscurile** care, totuși, îi amenință sau dacă nu le pot înfrunta fără ajutorul cuiva, **sunt protejați suficient de consecințele acestor riscuri** astfel încât pot duce o viață normală culturală, socială și economică, pot să-și aplice aptitudinile și să se bucure de bunăstare și de acordarea serviciilor adecvate. Siguranța socială poate fi obținută doar prin **implicarea partenerilor agenții fie individuali sau colectivi, care pot interveni împreună**, direct sau indirect, în cazurile de infracțiuni și probleme înrudite, sau care pot facilita aceste intervenții.

Pentru a crea un cadru general adecvat al parteneriatelor, este necesar ca fiecare stat:

- să conștientizeze că **responsabilitatea pentru prevenirea infracțiunilor trebuie să fie răspândită pe larg în societate**, și **abordările de parteneriat constituie mijloace practice** de împărtășire a responsabilității și de utilizare a diferitelor resurse;
- să asigure ca, realmente, cadrul legal să fie adecvat și să permită, dar să nu constrângă parteneriatul, și să revizuiască noua legislație și regulamentele propuse care au impact asupra parteneriatului în prevenirea infracțiunii;
- să creeze o idee mai amplă între politicieni, administratori, practicieni, businessul privat, public și presă privind cauzele și efectele diverse ale infracțiunii; privind numărul de activități pentru prevenirea infracțiunii;
- să asigure că **pregătirile pentru parteneriat** sunt în mod convenit sprijinite de consultații, **participare a cetățenilor** și răspundere democratică sau profesională și că **schimbul de informație între membrii diferitor relații de parteneriat corespunde cu protecția drepturilor omului, inclusiv protecția informației personale**;
- să **identifice unele politici și practici publice** care în mod specific sunt adecvate pentru activitatea de parteneriat în prevenirea infracțiunii și agențiile și instituțiile responsabile de aceasta (spre exemplu: sistemul de executare a legii și cel de justiție penală, bunăstare socială, încadrare în câmpul muncii, ocrotire a sănătății, învățământ, cultură și plan orășenesc);
- să exploreze scopul, și să specifice limitele constituționale și practice, pentru implicarea în parteneriatele de prevenire a infracțiunii în cadrul sistemului de justiție formal (penal ș.a.);
- să exploreze scopul, și limitele, pentru **implicarea sectorului privat în parteneriate locale** și naționale, fie ca organizații umbrelă sau companii individuale;
- să stabilească hotarele dintre ce este adecvat și ce nu este adecvat pentru **inițiativele colective de creare a formei de „control social” care implică cetățeni**, pentru a evita vigilența și excluderea socială;
- să întreprindă acțiuni pentru a crea și stimula **parteneriatele la diferite nivele** (internațional, național, regional și local), să asigure că ele sunt bine proiectate,

în conformitate cu Constituția, moderne și contribuie la prevenirea infracțiunii în mod eficient și acceptabil;

- să recunoască, în primul rând, **necesitatea implicării autorităților locale și a societății locale în activitățile de prevenire a infracțiunii**, dacă e prevăzut de Constituție, ca inițiatori și participanți;
- să sprijine alocarea de resurse suficiente, pentru a crea și menține relațiile de parteneriat, precum și să sporească eficacitatea și efectul lor;
- să prezică efectele noilor tehnologii și schimbului social-economic la dezvoltarea infracțiunii și, în același timp, să recunoască impactul potențial pozitiv sau negativ asupra prevenirii infracțiunii și parteneriatului, și să acționeze respectiv;
- să recunoască faptul că opinia, filozofia și retorica noțiunii de parteneriat trebuie să fie practice dacă scopul este de a obține și sprijini beneficii adevărate în prevenirea infracțiunii;
- să supravegheze motivarea, educația și instruirea personalului și mobilizarea responsabilității sociale în instituțiile private și publice, la participanți voluntari și cetățeni de rând;
- să acumuleze și să facă accesibile cunoștințe și informație credibilă și valabilă și să faciliteze schimbul expertizei practice și a experienței între actori în domeniul parteneriatelor în prevenirea infracțiunii, cu respectarea confidenței profesionale și a informației;
- să promoveze studiul științific și evaluarea abordării parteneriatelor în prevenirea infracțiunii în termeni de operațiune, rezultate și legitimitate;
- să încurajeze dezvoltarea unei baze de cunoștințe sistematice și de rigoare a parteneriatului; să împărtășească, răspândească și să aplice cunoștințele la nivel național și internațional; să sprijine abordarea bazată pe probe, inovativă, evolutivă și de îmbunătățire, care se poate adapta schimbărilor.

La nivel național, Guvernul trebuie să-și asume obligația de a coordona inițiativele în dezvoltarea și implementarea politicilor și strategiilor de prevenire a infracțiunii și de siguranță socială (spre exemplu, prin crearea consiliilor naționale de prevenire a infracțiunii, adoptând programe de prevenire a infracțiunii etc.). Guvernul trebuie, de asemenea, să faciliteze o coordonare adecvată între autoritățile politice la nivel regional și local. Coordonarea eforturilor și inițiativelor politice, precum și planificarea strategică, constituie o cerință care nu este limitată la începutul parteneriatului, ci trebuie să fie efectuată pe bază continuă pentru a permite găsirea soluțiilor la problemele care apar și chiar, în unele cazuri, anticiparea lor.

Pregătirile de parteneriat implică inovare, tendință creativă și o oarecare asumare a riscului. Astfel, orice cadru legislativ trebuie mai degrabă să permită decât să restrângă posibilitatea de adaptare la circumstanțe locale și la condiții modificate. Stabilirea parteneriatelor poate fi sprijinită practic la nivel local prin metode, precum dezvoltarea

modelelor de acorduri și de contracte pentru executarea anumitor inițiative și, dacă e posibil, desemnarea unor coordonatori remunerați.

2. ETAPELE UNOR PARTENERIATE DURABILE ALE SERVICIULUI DE PROBAȚIUNE

Recomandarea Rec (2003) 21 cu privire la parteneriatul în prevenirea infracțiunii menționează că trebuie de ținut cont de ciclul de dezvoltare a relațiilor de parteneriat, de la inițiere la posibila finalizare. Abordarea acestui subiect în prezentul capitol este efectuată în baza recomandării menționate mai sus.

Relațiile de parteneriat pot să înceapă la diferite etape de identificare și soluționare a problemelor infracționale. La inițierea unei relații de parteneriat, este necesar de a identifica clar natura problemelor care urmează a fi soluționate și de a determina dacă există metodele adecvate de prevenire sau dacă pot fi dezvoltate asemenea metode.

Ulterior, trebuie de determinat dacă există o instituție care poate să-și asume responsabilitatea sau este nevoie de o nouă agenție sau de un nou parteneriat. Existența mai multor parteneriate în același domeniu trebuie examinată cu prudență, astfel încât responsabilitățile partenerilor să nu se suprapună.

Criteriile de alegere a partenerilor potențiali trebuie să se refere la scopul parteneriatului și trebuie să includă:

- competența lor și resursele mai ample, inclusiv, dacă e cazul, capacitatea de conducere;
- accesul la informație;
- acoperirea pe care o prezintă la fața locului (adică, dacă acoperă timpul corect și mărimea teritoriului);
- caracterul acceptabil/legitim pentru exercitarea rolului său, inclusiv anumită independență;
- pregătirea lor de a colabora în baza unui echilibru adecvat al puterii economice sau organizatorice și expertiză între parteneri;
- un echilibru adecvat între independență și implicare, fie în lumea politică sau în sectorul privat;
- coinciderea scopurilor parteneriatelor cu responsabilitățile existente;
- dispunerea de motivare suficientă profesională, sau personală de asumare a responsabilității;
- potențialul de a explora noi metode de activitate atât la faza începătoare, cât și pe parcursul existenței parteneriatului.

Parteneriatele, de asemenea, trebuie să ia în considerație implicările limitate sau ad-

hoc ale altor indivizi și organizații care pot sprijini activitățile lor, spre exemplu prin sponsorizarea anumitor evenimente sau schimbul de experiență și consiliere. Trebuie de recunoscut că parteneriatul eficient necesită existența în primul rând a încrederii între parteneri, sau dezvoltarea acestei încrederi, care poate dura în timp și care necesită anumite eforturi. Aceasta constituie un motiv pentru care o politică de creare a parteneriatelor de scurtă durată poate fi mai puțin eficientă decât una a parteneriatelor de lungă durată. În versiunea bună, trebuie să existe parteneriate de lungă durată în combinație cu parteneriate flexibile, de scurtă durată. Parteneriatele alternative sunt posibile la nivel local, regional și național și pot face față anumitor probleme infracționale și diferitor circumstanțe. O abordare standard nu poate conduce la soluționarea tuturor problemelor.

Baza organizatorică a parteneriatelor trebuie să fie determinată după cum urmează (lista, cu toate acestea, nu trebuie să sugereze o succesiune fixă, sau o anumită ordine de importanță):

- analiza inițială a problemelor infracționale trebuie să fie efectuată cât mai riguros posibil;
- pe baza acestei analize, să fie examinate atât acțiunile strategice, cât și cele imediate;
- să se ajungă la scopuri comune de reducere a problemelor infracționale și să fie definite criterii de succes adecvate (pentru monitorizarea activității parteneriatului și pentru evaluarea rezultatelor);
- în circumstanțe adecvate, trebuie analizate unele tipuri de intervenții de prevenire, care intră în sarcina parteneriatului; deși în alte cazuri, partenerii pot decide asupra abordărilor de prevenire potrivite numai când acestea sunt implementate;
- problema alocării fondurilor pentru costurile curente (pentru ambele categorii de cheltuieli, cum ar fi localul, dar și pentru implementarea acțiunii de prevenire) trebuie examinată cu atenție deoarece experiența a demonstrat că parteneriatele au consumat prea mult timp pentru căutarea suportului financiar;
- trebuie examinată finanțarea oricărei evaluări independente;
- stabilită durata existenței parteneriatului – scurtă, medie sau lungă;
- scopurile inițiale vor include activități realizabile rapid și ușor pentru a da dovadă de acțiune și succes, atât la inspirarea și motivarea partenerilor, cât și la generarea sprijinului extern;
- urmează a fi creat un cadru de proceduri funcționale, inclusiv care se referă la schimbul de informație și cunoștințe în și în afara relațiilor de parteneriat, precum și la procesul de luare a deciziilor și de soluționare a posibilelor conflicte între parteneri. Totuși, de principiu, se cere adoptată o poziție adecvată cu referire la faptul dacă parteneriatul trebuie să identifice problemele interne în prealabil și să pregătească proceduri respective, sau dacă trebuie doar să soluționeze problemele

care apar;

- trebuie obținută o definiție clară și o delimitare a competențelor individuale ale partenerilor (și orice confundare a rolului trebuie să fi evitată) și evaluate necesitățile de instruire inițială;
- trebuie elaborate/adoptate standarde etice;
- definită terminologia obișnuită de lucru;
- discutate așteptările reciproce între parteneri;
- obținută responsabilitatea organizațiilor partenere;
- trebuie convenită repartizarea rezonabilă și adecvată a forțelor partenerilor (finanțare, numărul membrilor și timpul, utilizarea localului etc.) și, dacă e cazul, stabilite proceduri de soluționare a plângerilor;
- va fi întocmită structura parteneriatului, inclusiv ținând cont de costurile pregătirii la cele două nivele, cum ar fi grupurile operative și de planificare, desemnarea coordonatorilor remunerați, un bilanț general privind membrii salariați și voluntari și între agențiile membre finanțate în mod diferit;
- numărul partenerilor să corespundă scopului parteneriatelor și considerentelor practice de colaborare (prea mulți parteneri fără anumite pregătiri de facilitare a colaborării pot fi inutili);
- trebuie dezvoltate reguli de bază în colaborarea cu presa, întocmită și implementată o strategie de lansare a informației în presă.

Sunt necesare eforturi pentru a menține, și a monitoriza în acest mod, toate condițiile benefice create în baza parteneriatului. Trebuie adoptate practici de bună supraveghere cu privire la revizuirea, monitorizarea și atingerea scopurilor, metodelor, planurilor de acțiune etc.; întreprinși pași pentru a asigura fluctuația minimă (sau optimă) a indivizilor în parteneriate, pentru a spori eficiența (prin posibilitatea schimbului de cunoștințe comune) și a menține încrederea. Membrii parteneriatelor urmează a fi instruiți continuu pentru a asigura competența și a facilita adaptarea la schimbările considerabile în activitățile parteneriatelor și ale organizațiilor parte.

Există o necesitate sporită de a respecta și supraveghea atât dimensiunile politice, cât și profesionale ale abordării parteneriatelor de prevenire a infracțiunii, în încercarea de a stabili un hotar clar între ele, spre exemplu, prin întocmirea regulilor etice și a cadrului de activitate. Trebuie de ajuns la un acord asupra principiilor de stabilire a priorităților de către parteneriate, a mecanismelor administrative și democratice ale lor.

Schimbul curent de informație dintre membrii anumitor parteneriate trebuie să fie facilitat prin dezvoltarea protocoalelor de protecție a informației, confidențialitate, obligațiile profesionale ale partenerilor individuali, în conformitate cu legislația drepturilor omului. Este necesară dezvoltarea unor mecanisme de efectuare a revizuirilor și de acționare conform noilor contexte, consultând toți partenerii și alte persoane

implicate în activitățile parteneriatului.

Comunicarea dintre parteneriate și organizațiile membre trebuie să fie supravegheată în mod activ atât pentru a menține sprijinul colegilor, cât și pentru a transmite noi perspective și idei organizațiilor membre și grupurilor profesionale respective. Partenerii trebuie să colaboreze cu presa, și publicul în general, pentru a asigura acceptarea în continuare a parteneriatelor și a activităților lor specifice, în particular, să informeze privind progresul în implementarea obiectivelor, să prezinte rezultatele obținute și ale evaluărilor externe. Organizațiile naționale trebuie să preia conducerea la stabilirea unor standarde clare de asigurare a calității pentru conținutul paginilor web, în special cu referire la informația despre experiențele parteneriatului.

Autoritățile administrative și politice trebuie să fie ținute la curent cu activitatea parteneriatelor pentru a le asigura sprijin în continuare. Fiecare partener trebuie să stabilească relații de comunicare pe orizontală cu alte parteneriate pentru a face schimb de informații și idei.

Relațiile de parteneriat pot fi încheiate din câteva motive, spre exemplu: a fost atins scopul pentru care ele au fost create; situația infracțională și problemele infracționale s-au schimbat în funcție de scopul parteneriatelor existente de a organiza și prezenta soluții; nivelul costurilor și eficacitatea scăzută a parteneriatelor, care nu poate fi ameliorată. La încheierea sau înainte de încheierea parteneriatului, trebuie elaborată o strategie de ieșire care ar prevedea: asumarea sau transmiterea responsabilităților morale sau legale, a obligațiilor și angajamentelor, inclusiv clienților și personalului; lichidarea sau transmiterea proprietății și a altor active, inclusiv resursele materiale și informația; rezervarea și/sau transmiterea cunoștințelor și experienței etc.

V. CONLUCRAREA DINTRE PERSONALUL SERVICIULUI DE PROBAȚIUNE ȘI INSTITUȚIILE DIN COMUNITATE

Activitatea de asistență și consiliere se va realiza pe baza unui plan de asistență și consiliere adaptat nevoilor individuale ale beneficiarului. Nevoile identificate pot fi acoperite numai prin intervenția serviciului de probațiune în colaborare cu organizații neguvernamentale și instituții publice din comunitate. Parteneri ai serviciului de probațiune pot fi:

- direcția de sănătate publică;
- centre de resurse și informare pentru adolescenți;
- centre de informare și sănătate pentru tineri;
- organele de poliție și menținere a ordinii publice;
- organizații nonguvernamentale;
- administrația publică locală;
- serviciul stare civilă;
- direcția de documentare a populației;
- agenția de ocupare a forței de muncă;
- direcția de învățământ;
- direcția pentru protecția drepturilor copilului (autoritatea tutelară);
- procuratura;
- instanțele de judecată;
- biserici, alte organizații religioase, de caritate;
- instituții de învățământ;
- instituții private și agenți economici și chiar persoane individuale.

1. SERVICIUL DE PROBAȚIUNE

Conform Legii nr. 8-XVI din 14.02.2008 cu privire la probațiune¹⁴, principalele direcții ale activității de probațiune sunt:

- reflectarea tabloului psihosocial al persoanei aflate în conflict cu legea penală;
- formularea de propuneri, pentru instanța de judecată, referitor la principalele activități care trebuie desfășurate cu persoana aflată în conflict cu legea penală în vederea facilitării procesului de soluționare a problemelor psihosociale;
- oferirea de informații referitor la persoana aflată în conflict cu legea penală, la familia ei și la mediul social din care provine;
- asigurarea cooperării persoanei aflate în conflict cu legea penală și conformării ei la condițiile care i s-au stabilit prin hotărâre judecătorească;
- consilierea subiectului probațiunii în rezolvarea dificultăților personale care au condus la săvârșirea infracțiunii;
- controlul persoanei aflate în conflict cu legea penală;
- coordonarea programelor sociale și a celor terapeutice pentru minori.

1.1. ETAPELE MANAGEMENTULUI DE CAZ

Managementul de caz este un proces prin care consilierii de probațiune evaluează nevoile sociale ale beneficiarului și, în funcție de caz, monitorizează și susțin beneficiarul pentru a accesa servicii sociale care să răspundă acestor nevoi. Este un proces ce implică parcurgerea unor etape interdependente, care sunt aceleași în soluționarea fiecărui caz în parte.

ETAPELE	METODE ȘI TEHNICI	INSTRUMENTE
1 ETAPA I	Instrumentarea cazului	
Înregistrarea hotărârii instanței de judecată Analiza hotărârii Pregătirea pentru prima întrevvedere	Documentarea Convorbirea telefonică	Registrul de evidență a persoanelor, dosarul personal Înștiințarea instanței de judecată Citarea beneficiarului
evaluarea inițială duce la identificarea unui set de nevoi ale persoanei evaluate. Este punctul de pornire. Atât munca de evaluare, cât și orice altă activitate depind de calitatea relației profesionale care, la rândul ei, are la temelie satisfacerea acestor nevoi ale beneficiarului – de a fi tratat ca personalitate, de a fi ascultat, de a fi acceptat, de a discuta confidențial, de a fi înțeles, de a fi ajutat; - evaluarea se realizează prin colectarea de informații ce se obțin de la beneficiar, rude, vecini, loc de muncă, loc de studii, APL etc.		
2 ETAPA a II-a	Identificarea partenerilor comunitari; serviciile oferite de instituțiile/ONG-urile din comunitate	

¹⁴ Publicată la 13.06.2008 în Monitorul Oficial nr. 103-105, art. nr. 389, data intrării în vigoare - 13.09.2008.

Prima întrevedere Evaluarea inițială	Documentarea Interviul de explorare Observația Convorbirea telefonică	Angajamentul Drepturile și obligațiile Ancheta de evaluare psihosocială a beneficiarului adult/minor Raport la prima întrevedere
stabilirea diagnozei sociale: faza în care se sistematizează și se analizează informațiile obținute în urma investigației sociale - consilierul de probațiune își formează o concluzie despre modul de abordare a cazului și stabilirea priorităților atât sub aspect al problemelor, cât și al nevoilor beneficiarului.		
3	Stabilirea diagnozei sociale	Vizite la domiciliu Interviul motivațional Instrumentul de evaluare a riscului (<i>analiza factorilor criminogeni</i>) Referatul de evaluare psihosocială Raport de întrevedere
evaluarea continuă a situației: constă în estimarea efectelor produse de punerea în aplicare a planului de probațiune; - în urma evaluării efectuate, în funcție de nevoile identificate, se vor recomanda acțiuni de intervenție, care vor fi stipulate în Planul de probațiune. Consilierul de probațiune, împreună cu beneficiarul, găsește resursele care pot fi folosite, identifică partenerii comunitari în implementarea acțiunilor planificate; - din evaluarea cazului derivă două situații: planul de probațiune pe <i>durată scurtă</i> care constă în acordarea unui ajutor imediat beneficiarului (de exemplu: încadrarea în câmpul muncii etc.), pentru a depăși situația de criză și pentru a crea premise unor procese adaptive viitoare; - planul de probațiune pe <i>durată lungă</i> ce prevede rezolvarea cazului cu o problemă complexă, cu aspectele de ordin educativ și de adaptare socială a beneficiarului.		
4	Evaluarea continuă	Întocmirea planului de probațiune Interviul individual Consiliere individuală Consiliere în grup Planul de probațiune/ intervenție Raport de întrevedere Acorduri de colaborare instituții/ONG
evaluarea finală: determină dacă planul de probațiune/intervenție stabilit a fost efectiv și eficient, dacă problema beneficiarului a fost ameliorată sau rezolvată și dacă beneficiarul poate să funcționeze în continuare fără sprijinul unor profesioniști.		
5	Evaluarea finală	Interviul semistructurat Raport de întrevedere Raport privind activitățile individuale
finalizarea intervenției: este momentul în care unul dintre actorii implicați (sau toți împreună) consideră că obiectivele propuse au fost atinse sau că, dimpotrivă, acțiunea asistențială a eșuat, fără șanse de reușită în viitor.		
6	Evaluarea eficienței intervenției	Interviul Observația Analiza documentelor Raportul privind activitățile realizate Raport de întrevedere

2. COMPETENȚELE ACTUALILOR PARTENERI LA NIVEL LOCAL

Acțiunile de tip comunitar presupun o combinație complexă de actori. Există mai multe ipostaze în care un individ sau un grup devine actor comunitar: contribuabilul cu resurse. Resursele pot fi standardizate și continue sau ocazionale: în bani sau în natură. Există contribuții standardizate și constante, cum ar fi impozitele și taxele. Descentralizarea creează o relație mai directă și mai transparentă între aceste contribuții și realizarea obiectivelor comunitare. Contribuțiile la realizarea unor obiective punctuale se pot acumula prin colectarea unor fonduri comunitare speciale care să implice atât contribuții obligatorii, cât mai ales voluntare. Aceste fonduri pot fi utilizate fie de către autoritățile locale, fie de către alți actori comunitari: școală, biserică, spital, instituții de asistență socială, organizații civice. Contribuțiile în resurse trebuie să fie considerate nu ca o obligație impusă din afară, ci ca un mijloc de motivare a participării comunitare.

Ajutorul pe care beneficiarul serviciului de probațiune îl solicită din partea comunității este diferit, în funcție de problemele cu care se confruntă fiecare persoană în parte și de ceea ce aceasta dorește să realizeze. Prin colaborarea cu instituțiile publice și guvernamentale beneficiarii serviciului de probațiune vor găsi suportul moral și social, necesar pentru a depăși nevoile lor bio-psiho-sociale în raport cu actul de comunicare și relaționare cu comunitatea, create în situații speciale. În același timp, instituțiile respective, conștientizând faptul că persoanele în conflict cu legea penală ar putea comite alte infracțiuni, în cazul în care acestea nu au nicio susținere din partea statului, ar trebui să se implice mai mult, prin acordarea ajutorului necesar persoanelor respective. Important este de a identifica instituțiile în care persoanele în conflict cu legea penală au mai multă încredere și de la care așteaptă ajutor.

2.1. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

În conformitate cu Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală¹⁵, **Consiliul local** este autoritatea reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local.

Competențele de bază ale consiliului local (art. 14 din Legea nr. 436 din 28.12.2006) destinate unei mai ușoare și efective reinserții sociale a persoanelor în conflict cu legea penală sunt:

1. CONSTITUIREA FONDURILOR DE REZERVĂ ALE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE, UTILIZAREA ȘI ALOCAREA MIJLOACELOR ACESTORA

Fondul de rezervă este un fond bănesc, constituit anual de autoritatea reprezentativă și deliberativă a unității administrativ-teritoriale și destinat unor cheltuieli pentru acțiuni cu caracter excepțional și imprevizibil, care nu sunt prevăzute în bugetul unității administrativ-teritoriale respective și care țin de competența autorităților administra-

¹⁵ Publicată la 09.03.2007 în Monitorul Oficial nr. 32-35, art. nr. 116.

ției publice locale.

Mijloacele fondului de rezervă pot fi utilizate și pentru:

- acordarea ajutorului financiar unic persoanelor socialmente vulnerabile;
- finanțarea unor acțiuni de promovare a culturii, altor activități având drept scop dezvoltarea comunității;
- recuperarea cheltuielilor legate de transportarea și repartizarea ajutoarelor umanitare acordate unității administrativ-teritoriale (în caz de necesitate);
- alte cheltuieli cu caracter imprevizibil și necesități de urgență care, în conformitate cu legislația, țin de competența autorităților publice locale.

2. CREAREA CONSILIULUI LOCAL PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI

Scopul Consiliului este promovarea și asigurarea respectării drepturilor copilului și familiei la nivel de comunitate.

Obiectivele Consiliului:

- monitorizarea și evaluarea situației copiilor și familiilor cu mulți copii din comunitate, precum și a instituțiilor abilitate în domeniul protecției drepturilor copilului;
- elaborarea și implementarea strategiilor și programelor locale privind prevenirea intrării în dificultate a copilului și familiei și protecția acestora;
- examinarea cazurilor de încălcare a drepturilor copilului și asigurarea aplicării măsurilor adecvate de către toate instituțiile abilitate și persoanele implicate din comunitate și din afara ei.

Atribuțiile Consiliului:

- identificarea, evaluarea și diagnosticarea situației copiilor și familiilor în situații de risc, vulnerabile etc. din comunitate;
- examinarea cazurilor copiilor în situații de risc și de încălcare a drepturilor copilului de către persoane fizice și juridice;
- planificarea și monitorizarea intervențiilor în cazurile individuale și de grup;
- înaintarea propunerilor privind aplicarea măsurilor de protecție a copilului pentru care s-a solicitat intervenție;
- solicitarea aplicării măsurilor de sancționare a părinților, a altor persoane fizice sau juridice pentru nerespectarea/încălcarea drepturilor copilului;
- examinarea cazurilor minorilor delincvenți și ale părinților care nu-și îndeplinesc obligațiile părintești;
- evaluarea condițiilor de dezvoltare și educație a copiilor și adolescenților în instituțiile medicale, precum și a condițiilor de muncă ale minorilor la întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate;

- desemnarea coordonatorului/responsabilului pentru soluționarea cazurilor concrete ale copiilor aflați în diferite situații de dificultate sau vulnerabilitate;
- colectarea permanentă și analiza periodică a informațiilor privind situația copiilor și familiilor cu mulți copii din comunitate, respectarea drepturilor acestora de către instituțiile abilitate și persoanele fizice;
- coordonarea activităților de susținere a copilului și familiei de către instituțiile locale abilitate și elaborarea planului anual de acțiuni privind protecția drepturilor copilului și familiei la nivel de comunitate;
- elaborarea și prezentarea propunerilor Consiliului orașenesc privind planificarea bugetului local pentru implementarea planului anual de acțiuni (acordarea ajutorului material, asigurarea alimentației gratuite pentru elevii din familiile social vulnerabile, asigurarea accesului la educație preșcolară și pregătirii pentru școlarizare a copiilor din familii defavorizate).

2.2. SERVICIUL DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ COMUNITARĂ

Serviciul de asistență socială comunitară este un serviciu creat în cadrul Direcției Protecției Sociale, Familiei și Copilului din subordinea Consiliului raional (municipal). Serviciul de asistență socială comunitară are drept scop prestarea asistenței sociale la nivel de comunitate pentru prevenirea și depășirea situațiilor de dificultate la nivel de comunitate.

Asistentul social comunitar este un actor important din comunitate, specialist în domeniul asistenței sociale, care oferă ajutorul necesar persoanelor și grupurilor în dificultate și, în caz de necesitate, referă cazurile complexe spre alți specialiști, servicii și instituții care prestează servicii sociale specializate pentru a depăși perioada dificilă, a rezolva problema sau a obține un sprijin adecvat.

Beneficiile de asistență socială pentru prevenirea riscului aflării în dificultate se acordă pe perioade determinate de timp sau pentru situații punctuale și pot cuprinde următoarele categorii principale:

Obiectivele Serviciului de asistență socială comunitară constau în:

- Identificarea persoanelor în situație de dificultate și facilitarea accesului acestora la prestații și servicii sociale.
- Susținerea și mobilizarea comunității în vederea prevenirii și soluționării situațiilor de dificultate.

Beneficiarii Serviciului de asistență socială comunitară sunt:

1. Comunitatea ca un tot întreg;
2. Persoanele, familiile și grupurile sociale aflate în dificultate din comunitate;

- Copii și familii: familii cu copii în situație de risc, familii cu copii cu dizabilități, copii rămași fără îngrijire părintească, copii orfani, copii abuzați și neglijați, copii cu dizabilități și alții;
- Persoane tinere: tineri cu dizabilități, mame minore, tineri în conflict cu legea, absolvenți ai instituțiilor rezidențiale, alții;
- Grupuri de persoane cu probleme sociale specifice: persoane adulte cu dizabilități, victime ale violenței în familie, agresorii violenței în familie, potențialele victime și victime ale traficului de ființe umane, persoane eliberate din locuri de detenție, șomeri, persoane dependente de droguri și alcool, persoane infectate cu HIV/SIDA, minorități etnice, alții.

3. Persoana aflată în situație de dificultate.

Ca autoritate tutelară sunt autoritățile centrale pentru protecția copilului, organele executive ale autorităților administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul II, autoritățile deliberative din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I. Exercițarea funcțiilor de autoritate tutelară se pune pe seama secțiilor raionale Asistență socială și protecție a familiei, Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău - în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea; și primarilor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor).

2.3. SERVICIUL DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Un loc aparte este rezervat pregătirii din punct de vedere psihopedagogic a minorului, care începe exact din momentul condamnării și respingerii sale de societate, un rol deosebit în acest sens revenindu-i familiei. Este momentul de remarcat că protejarea comunității față de infractor trebuie să nu se manifeste prin refuz, neînțelegere și neacceptare, ci prin găsirea în comun a unor posibilități viabile de reintegrare, de recuperare a unui loc demn în comunitate.

Serviciul de asistență pedagogică se creează, prin decizia Consiliului raional, ca subdiviziune a Direcției Învățământ, în scopul asigurării și respectării drepturilor copiilor la dezvoltare, educație, protecție, (re) integrare în comunitate și socializare.

Serviciul examinează și acordă asistență în cazurile referite de către instituțiile medicale, instituțiile de învățământ (inclusiv preșcolare și rezidențiale), instituțiile de asistență socială, părinții sau reprezentanții legali ai copilului. Serviciul examinează și acordă asistență și în cazul adresării personale a elevilor/tinerilor cu vârsta de peste 16 ani.

Obiectivele de bază ale Serviciului sunt:

1. Evaluarea complexă și multidisciplinară a dezvoltării copiilor și identificarea tim-

purie a necesităților lor specifice în vederea stabilirii serviciilor și programelor de intervenție și sprijin care răspund necesităților de dezvoltare.

- Evaluarea se realizează în baza principiului abordării multidisciplinare, în domeniile psihologic, pedagogic, logopedic, medical și social, cu antrenarea specialiștilor calificați. Participarea părinților/reprezentanților legali la evaluarea copilului este obligatorie.
 - Rezultatele evaluării complexe și multidisciplinare vor sta la baza elaborării unui plan/program individual de asistență psihopedagogică și a recomandărilor pentru părinți, cadre didactice, alți specialiști care asistă copilul în procesul de abilitare/reabilitare.
2. Acordarea asistenței psihopedagogice copilului aflat în situații de dificultate, prin elaborarea recomandărilor privind traseul educațional și serviciile de suport se realizează în scopul:
 - abilității/reabilitării dezvoltării copilului care prezintă dificultăți sau probleme de învățare, de adaptare, de relaționare, de comunicare etc.;
 - prevenirii dificultăților și a instituționalizării copilului;
 - orientării școlare, profesionale, sociale.
 3. Organizarea și acordarea asistenței metodologice în abordarea copiilor cu cerințe educaționale speciale. În scopul consolidării capacităților și formării percepțiilor corecte în abordarea copilului cu cerințe educaționale speciale, Serviciul consultă și acordă asistență metodologică instituțiilor de învățământ, comisiilor intrașcolare, cadrelor didactice/de sprijin, psihologilor, logopezilor, altor specialiști care lucrează cu copilul, centrelor de resurse școlare, familiei/părinților.

Grupul țintă:

- a) copiii cu vârste cuprinse între 0 și 18 ani, aflați în dificultate de dezvoltare, cunoașterea, de învățare, socială etc.;
- b) familiile copiilor vizați la lit. a);
- c) specialiștii care lucrează cu copiii aflați în dificultate: cadre didactice, cadre medicale, personal din domeniul asistenței sociale etc.;
- d) instituțiile de învățământ, autoritățile administrației publice locale, instituțiile medicale, instituțiile de asistență socială etc.

În scopul îndeplinirii misiunii sale, Serviciul dispune de un centru de resurse, dotat conform standardelor în vigoare, prin intermediul căruia se realizează activitățile ce țin de evaluarea dezvoltării copiilor, acordarea asistenței psihopedagogice și metodologice.

Beneficiarul întotdeauna trebuie să fie tratat ținându-se cont de mediul său de viață. Recuperarea este un proces complex, care implică și celelalte persoane din viața acestuia. Din aceste motive, de cele mai multe ori este necesară și o intervenție la nivelul familiei, care urmărește:

- **educarea familiei** – îmbunătățirea sau formarea abilităților parentale adecvate, pregătirea părinților pentru reintegrarea familială a minorului/tânărului (în cazul celor aflați în detenție sau în centru rezidențial);
- **consilierea familiei în vederea îmbunătățirii funcționării sistemului** – medierea conflictelor, îmbunătățirea relațiilor, îmbunătățirea comunicării dintre membrii familiei etc.;
- **îmbunătățirea abilităților parentale** de supraveghere și disciplinare a minorului;
- **sprijinirea părinților în dezvoltarea unor abilități** necesare în procesul de monitorizare a comportamentului minorului/tânărului.

2.4. ATRIBUȚIILE INSPECTORATULUI DE POLIȚIE

Conform Legii nr. 320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea poliției și statutul poliștilor¹⁶, **poliția are următoarele atribuții:**

1. apără viața, integritatea corporală, sănătatea și libertatea persoanei, proprietatea privată și publică, alte drepturi legitime ale persoanei și comunității;
2. elaborează și întreprinde măsuri de prevenire a infracțiunilor și contravențiilor, atribuite poliției, conform legii;
3. deține evidențe proprii de prevenție, criminalistice și operative în vederea susținerii activității proprii;
4. asigură reacționarea promptă la sesizările și comunicările despre infracțiuni și contravenții, aduce la cunoștința autorităților administrației publice respective evenimentele care i-au devenit cunoscute și care pun în pericol *siguranța personală, socială și a statului și cer o reacționare promptă*;
5. constată cauzele și condițiile ce pot genera sau contribui la săvârșirea infracțiunilor și contravențiilor care sunt în competența poliției, cu sesizarea, potrivit legii, a organului competent sau a persoanei cu funcții de răspundere cu privire la necesitatea de întreprindere a măsurilor de înlăturare a acestor cauze și condiții;
6. colaborează cu instituțiile de învățământ și cu organizațiile neguvernamentale în scop de pregătire antiinfracțională a populației;
7. desfășoară, potrivit competenței, activități de constatare a infracțiunilor și efectuează urmărirea penală în legătură cu acestea;

8. caută persoanele care se eschivează de la urmărirea penală și judecată, persoanele dispărute, precum și bunurile care au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectul acestor acțiuni;
9. reține persoane în condițiile stabilite de legislație;
10. constată contravenții și aplică sancțiuni contravenționale potrivit legii;
11. desfășoară acțiuni de asigurare a ordinii publice cu ocazia întrunirilor, manifestărilor cultural-sportive și a altor activități similare, precum și de restabilire a ordinii publice în situațiile prevăzute de legislația în vigoare;
12. desfășoară activități de căutare a persoanelor care se sustrag de la executarea pedepselor sau a hotărârilor judecătorești;
13. contribuie la aducerea în autoritățile sau instituțiile publice respective, la solicitarea acestora, a persoanelor care se sustrag de la prezentarea obligatorie, în conformitate cu legislația;
14. execută controlul asupra comportamentului persoanelor arestate la domiciliu, eliberate provizoriu sub control judiciar sau pe cauțiune;
15. asigură protecția victimelor violenței în familie și supraveghează executarea ordonanței de protecție în conformitate cu legislația;
16. verifică respectarea regulilor de ședere a cetățenilor străini și a apatrizilor pe teritoriul Republicii Moldova, emite decizii de returnare a străinilor, de revocare și de anulare a dreptului de ședere și de declarare a străinului drept persoană indezirabilă, de reducere a termenului de ședere a străinilor, aplică și ridică interdicții de intrare și ieșire în/din Republica Moldova etc.

În domeniul de asigurare a îndeplinirii justiției, Poliția are următoarele atribuții:

1. execută mandatele și deciziile instanțelor de judecată pentru punerea persoanelor în stare de arest preventiv, hotărârile instanțelor de judecată, ale procurorilor și ofițerilor de urmărire penală pentru aducerea silită a persoanelor care, fiind citate, se sustrag de la prezentarea în organele respective;
2. asigură securitatea judecătorilor și a participanților la proces în instanțele judecătorești, iar în caz de necesitate, și în afara lor, în condițiile legii;
3. îndeplinește indicațiile președintelui ședinței de judecată privind aplicarea față de inculpat și față de alte persoane a măsurilor procesuale de constrângere prevăzute de lege;
4. asigură paza sediilor instanțelor judecătorești.

În domeniul de acordare a asistenței populației și autorităților administrației publice locale, Poliția are următoarele atribuții:

1. acordă sprijin, potrivit legii, autorităților administrației publice locale în vederea

¹⁶ Publicată la 01.03.2013 în Monitorul Oficial nr. 42-47.

- desfășurării activității acestora; participă la activitățile consiliilor și comisiilor create pe lângă autoritățile administrației publice locale în domeniul ordinii de drept, protecției drepturilor și a libertăților omului;
- 2. asigură informarea oportună a populației cu privire la măsurile de securitate necesare pentru prevenirea victimizării, siguranța personală și protecția bunurilor materiale;
- 3. acordă primul ajutor, în caz de necesitate, persoanelor care se află în stare de neputință fizică sau psihologică, precum și persoanelor care au avut de suferit în urma acțiunilor criminale sau contravenționale, situațiilor excepționale de diferit caracter și a altor incidente.

2.5. ROLUL BISERICII CA ACTOR COMUNITAR ÎN PROCESUL DE REINTEGRARE A PERSOANELOR

Una din convingerile tuturor creștinilor este importanța participării Bisericii la abordarea și soluționarea problemelor sociale. Lucru firesc, întrucât scopul Bisericii este să nu rămână deoparte, ci să se apropie de om în toate aspectele și manifestările vieții lui. Obiectivul Bisericii, ca instituție, este să asigure asistența spiritual-religioasă a tuturor enoriașilor, să practice caritatea creștină, să dea ajutor celor nevoiași etc. În acest scop a fost creat Departamentul Mitropolitan pentru Activitate Socială și Caritate. Această structură are misiunea de a coordona și de a monitoriza acțiunile ce țin de asistența socială pe cuprinsul Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove. Pentru realizarea acestei misiuni se elaborează planuri de acțiuni care mai apoi sunt implementate de la Eparhie până la parohie.

Asistența bisericească poate fi definită similar cu asistența socială comunitară, cu precizarea că biserica adaugă la aceste definiții și dimensiunea sacramentală, religioasă. Asistența socială bisericească are următoarele obiective:

- efectuează anchete sociale și întocmește dosarul social pentru fiecare beneficiar, ce va conține toate datele necesare stabilirii planului individualizat de asistență;
- dezvoltă planuri de acțiuni, programe, măsuri, activități profesionalizate și servicii specializate pentru persoanele aflate în dificultate, în conformitate cu legislația existentă în domeniu;
- organizează campanii de colectare de fonduri și produse (îmbrăcăminte, încălțăminte, jucării, rechizite, fond de carte etc.) asigurând, totodată, distribuirea acestora către persoanele care beneficiază de asistență socială;
- inițiază și coordonează programe de voluntariat, antrenând în aceste programe și comunitatea locală;
- colaborează cu instituții de stat și organizații neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul asistenței sociale;

- sensibilizează autoritățile locale în vederea conștientizării diferitelor probleme sociale și acordării sprijinului necesar persoanelor/familiilor aflate în dificultate.

Biserica, prin implicare activă, profesionistă, este o alternativă pentru serviciile sociale ale statului. Actualmente Biserica Ortodoxă din Republica Moldova se află într-un plin proces de modernizare a serviciilor de asistență socială, a căror prestare și-o asumă. Ea are capacitatea de conjugare a resurselor și actorilor comunitari, precum și de a acorda servicii de asistență socială categoriilor de persoane aflate în dificultate din comunitățile religioase pe care le păstorește.

Nivelele de intervenție în practica asistenței sociale bisericești sunt: persoana, familia, familia lărgită, comunitatea, societatea.

La nivel personal, individul este ajutat în relația sa cu ceilalți: familie, prieteni, loc de muncă, comunitate. Nevoile pe care le are persoana sunt cele fizice (hrană, îmbrăcăminte, spațiu locativ); psihoemoționale (afecțiuni, înțelegere, susținere), dar și educaționale (de învățare, de informare).

Intervenția în cazul familiei este legată de probleme relaționale, de a iubi, de a fi iubit, acordarea de sprijin, planificare familială. Acest aspect poate fi foarte bine realizat în cadrul comunității ecleziale, unde cupluri cu experiență pot să sprijine familiile în dificultate în a depăși perioadele de criză relațională, care apar aproape inevitabil în cadrul fiecărui cuplu. La acest nivel intervenția se focalizează asupra întregii familii și are ca obiectiv construirea unui sistem de terapie atunci când viața de familie devine dezechilibrată și, din acel moment, toată familia este afectată. Intervenția în acest caz se axează pe modul în care fiecare membru al familiei își înțelege rolul și îl respectă. Aceste terapii de tip familial se realizează de preferință în cadrul familial, familia simțindu-se mult mai în siguranță pe terenul ei decât pe terenul terapeutului. În mediul respectiv, terapeutul (în cazul de față preotul) poate observa cel mai bine modul real de funcționare a familiei, iar familia se simte în siguranță. În acest sens pot fi menționate vizitele pastorale ale preotului la familiile pe care le păstorește. Preotul are obligația morală să slujească parohia încredințată lui sub cele trei aspecte: liturgic, educațional și moral. Astfel, nu este obligat doar să săvârșească servicii liturgice, ci și să îndrume și să vegheze bunul mers al credincioșilor.

Intervenția la nivel de comunitate. La acest nivel persoana simte necesitatea de a avea prieteni, de sprijin din partea comunității, de asociere etc. Majoritatea problemelor în cadrul comunității apar din cauza problemelor unui membru sau ale mai multora și acestea afectează întreaga comunitate. Susținerea și nu blamarea va contribui la depășirea situației dificile a persoanei, iar beneficiul va fi al întregii comunități.

2.6. AGENȚIA TERITORIALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

SERVICII OFERITE:

1. Medierea muncii

Pot beneficia de servicii de mediere persoanele care se încadrează în una din următoarele categorii:

- șomer înregistrat la una din agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă;
- persoană intrată pentru prima dată pe piața muncii;
- dorește să-și schimbe locul de muncă;
- a demisionat sau a rămas fără un loc de muncă din diverse motive;
- a încetat să muncească renunțând la autorizația (licența) pentru desfășurarea activității de întreprinzător sau pe bază de patentă;
- a revenit pe piața muncii după expirarea perioadei de îngrijire a copilului;
- a revenit pe piața muncii după o perioadă de îngrijire a unui membru de familie invalid de gradul I, a unui copil invalid (până la 16 ani) sau a unei persoane de vârstă înaintată (mai mult de 75 de ani);
- a fost trecut în rezervă la eliberarea din serviciul militar;
- a fost eliberat din locul de detenție sau din instituția de reabilitare socială;
- urmează o formă de învățământ la zi;
- deține teren agricol.

Tipurile de servicii de mediere:

- oferirea informației privind locurile de muncă vacante și condițiile de ocupare a acestora;
- accesul la baza de date a locurilor de muncă vacante, Internet, informații pe suport de hârtie privind posibilitățile de integrare profesională, cabine telefonice pentru a facilita contactul cu angajatorii;
- elaborarea unui plan individual de mediere (pentru șomerii înregistrați la agenție) în scopul sporirii șanselor de angajare în câmpul muncii;
- participarea la seminare informative cu șomerii și angajatorii;
- participarea la târguri ale locurilor de muncă.

2. Informare și consiliere profesională:

Oferă posibilitate persoanelor să participe în cadrul agențiilor teritoriale pentru ocu-

para forței de muncă la seminare ce țin de angajarea în câmpul muncii în vederea identificării individuale a unui post vacant, fortificarea încrederii în sine și creșterea șanselor de a găsi un loc de muncă corespunzător aspirațiilor și pregătirii profesionale.

Tipuri de activități:

- informarea despre situația pe piața muncii și evoluția ocupațiilor;
- informarea despre drepturile și obligațiile persoanei conform legislației în vigoare;
- informarea despre posibilitățile de angajare în câmpul muncii;
- instruirea privind tehnicile și metodele de căutare a unui loc de muncă (întocmirea CV-ului, scrisorii de motivare, prezentarea la interviuri ș.a.).

3. Instruire profesională:

Pot solicita încadrarea la un curs gratuit de formare profesională persoanele care se înscriu în una din următoarele categorii: calificare, recalificare, perfecționare.

Calificare – ansamblu de competențe profesionale care permit persoanei să desfășoare activități specifice unei ocupații sau profesii;

Recalificare – obținerea competențelor specifice unei alte ocupații sau profesii, diferite de cele dobândite anterior;

Perfecționare – dezvoltarea competențelor profesionale în cadrul aceleiași calificări.

Modul de desfășurare:

Structura organizatorică a cursurilor este constituită din: pregătirea teoretică și instruirea practică. Cele două componente se derulează în fiecare zi (dimineața sau după-amiază) pe tot parcursul săptămânii. Cursurile teoretice se desfășoară în sălile de curs ale instituțiilor de învățământ în baza planurilor și programelor de studiu, fiind conduse de cadre didactice cu experiență în domeniu.

Activitatea practică este axată pe instruirea cursanților în cadrul agențiilor economice de profil, iar la unele profesii/meserii în atelierile sau laboratoarele instituției de învățământ, dotate cu utilaj și tehnică necesară pentru instruire.

La cursurile de formare profesională sunt admise persoanele care au absolvit gimnaziul, școala medie de cultură generală, liceul sau au alte studii necesare pentru cursul respectiv; la unele profesii/meserii simple se admit persoane care nu au studii gimnaziale însă posedă cunoștințe minime necesare pentru însușirea activității respective.

4. Asistență la angajare

Primele două luni de la angajarea persoanei sunt decisive. Este perioada cea mai vulnerabilă, atunci când oamenii se pot răzgândi ușor și pot încerca să se retragă. Primele impresii generate de dumneavoastră și echipa cu care lucrați sunt esențiale pentru

păstrarea în colectiv. Este o perioadă critică în care angajatul caută să găsească motivații pentru ceea ce face, își dorește să fie apreciat și să câștige încrederea colegilor. Dacă angajatorul alege să îi acorde atenție, respect, să îl susțină moral, va reuși atragerea acestuia într-un cadru ce i s-a părut, poate, ostil la început. O primire călduroasă, o apreciere sau orice alt gest de asemenea natură vor contribui la formarea și păstrarea noului angajat.

Factorii care influențează angajații să accepte un loc de muncă

În cadrul interviurilor sau negocierilor inițiale se pot face o serie de greșeli datorită circumstanțelor, care pot schimba valoarea relației de angajare pentru oricare dintre cele două părți. De cele mai multe ori intervin o serie de factori atât de natură obiectivă, cât și subiectivă. Factorii obiectivi, cum ar fi natura muncii, salariul, localizarea, sau oportunitățile pentru carieră, au o mare greutate în alegerea sau respingerea unui post. De aceea este necesar să fie identificate acele aspecte ale postului care sunt atrăgătoare pentru candidat. Astfel, recrutarea de personal trebuie privită ca o activitate de marketing care să prezinte posturile disponibile într-o lumină cât mai favorabilă pentru ca acestea să fie cât mai atractive și în acest mod compania să „vândă” produsul reprezentat de postul oferit.

Factorii subiectivi sunt, de cele mai multe ori, motive de care nici măcar nu suntem conștienți, ca de exemplu faptul că sunt preferate companiile ale căror climate și culturi organizaționale se potrivesc cel mai mult cu personalitatea candidaților. Astfel, angajatorii trebuie să prezinte candidaților cultura și valorile companiei, pentru ca aceștia să poată aprecia dacă sunt compatibile sau nu cu dorințele sau propriul sistem de valori.

5. Lucrări de interes public

Activități remunerate în folosul comunității, cu caracter temporar, oferite și susținute financiar de administrația publică a localităților.

Pot solicita angajarea la lucrări de interes public cei care:

- sunt șomeri înregistrați la una din agențiile pentru ocuparea forței de muncă;
- sunt șomeri pentru care expiră termenul de plată a ajutorului de șomaj;
- sunt șomeri și nu au posibilitatea să aibă un curs de calificare sau recalificare, sunt tineri apti de muncă, dar fără profesie/meserie, sunt persoane de vârstă pre-pensionară.

Categorii de lucrări publice:

Servicii publice

- lucrări de construcție la renovarea și întreținerea instituțiilor publice din localitate (școli, grădinițe de copii, case de cultură etc.) și a drumurilor;
- ecologizarea (salubritatea, împădurirea și amenajarea spațiilor verzi);

- îndeplinirea unor lucrări de folos public (participarea la desfășurarea recensă-mântului populației, sondajelor statistice etc.).

Serviciile sociale cuprind activități de îngrijire la domiciliu și în instituțiile specializate a următoarelor categorii de persoane:

- copii;
- bolnavi;
- persoane vârstnice;
- persoane cu dizabilități;
- familii cu mulți copii;
- familii monoparentale cu copii etc.

Fiecărui șomer care este înregistrat la agenția pentru ocuparea forței de muncă în raza căreia își are domiciliul și este antrenat în lucrări publice i se acordă din Fondul de șomaj o indemnizație lunară egală cu 30% din salariul mediu pe economie pentru anul precedent, proporțional cu timpul efectiv lucrat.

2.7. CENTRUL DE SĂNĂTATE PRIETENOS TINERILOR

Ministerul Sănătății a emis Ordinul nr. 956 din 13.12.2011 „Privind extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) la nivel național” conform căruia se prevede crearea Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor în toate raioanele țării. Astfel, Compania Națională de Asigurări în Medicină va finanța, începând cu 2012, serviciile respective noucreate în toate raioanele țării.¹⁷

Centrul de tineret este o organizație necomercială și se constituie în formă de instituție publică sau privată. Obiectivul principal de activitate al Centrului de tineret este organizarea și desfășurarea acțiunilor de tineret și pentru tineret, a acțiunilor culturale, artistice, distractive, educative, turistice, sportive și de agrement pentru copii și tineri.

Scopul Centrului de tineret este facilitarea dezvoltării personale și sociale a tinerilor, ajutorarea acestora în vederea realizării propriului potențial și, în special, obținerea de cunoștințe, abilități și aptitudini necesare pentru integrare socio-profesională.

Obiectivele:

- crearea condițiilor pentru antrenarea tinerilor în activități social-utile, dezvoltarea spiritului creator al tinerilor, oferirea unui sprijin real tinerilor supuși riscului excluderii sociale;
- identificarea, mediatizarea și găsirea de soluții în problemele cu care se confruntă

¹⁷ Ordinul nr. 956 din 13.12.2011 „Privind extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) la nivel național.

tinerii;

- identificarea de resurse și realizarea de programe în care tinerii să fie implicați, astfel încât gradul lor de participare la eliminarea problemelor cu care se confruntă să fie maxim.

Genuri de activitate:

- organizarea de activități de mediere și de consultanță pentru tineri în diverse probleme;
- orientarea profesională a tinerilor;
- organizarea de concursuri, expoziții, excursii, activități sportive, recreative, cultural-artistice;
- organizarea de sesiuni de formare, simpozioane și dezbateri publice;
- prestarea altor servicii pentru tineret;
- analiza, sinteza și evaluarea necesităților tinerilor;
- reprezentarea intereselor tinerilor în organele de stat;
- activități filantropice pentru tinerii în dificultate.

Fiecare Centru își stabilește genurile de activitate în funcție de specificul localității în care activează.

2.8. SECȚIA DE DOCUMENTARE A POPULAȚIEI

Documentele de identitate au apărut din necesitatea existenței unei centralizări a persoanelor fizice, individualizate fiecare în parte printr-un document care conține un ansamblu de date unice de identificare. Documentele de identitate sunt legate de registre naționale de evidență a populației, acestea constituind o importantă resursă administrativă. Utilizarea lor la nivel mondial poate fi multiplă, mai ales în condițiile tehnologiei actuale.

Buletinul de identitate al cetățeanului RM se eliberează cetățenilor din ziua nașterii pentru a fi folosit pe teritoriul țării și peste hotarele ei în conformitate cu acordurile internaționale.

Pentru **eliberarea buletinului de identitate** al cetățeanului Republicii Moldova, solicitantul prezintă următoarele documente, după caz:

1. actul de identitate de uz intern aflat în posesie;
2. actul de identitate al reprezentantului legal;
3. certificatele de stare civilă:

- certificatul de naștere;
- certificatul de căsătorie;
- certificatul de divorț;
- certificatul de schimbare a numelui și/sau a prenumelui;
- certificatele de naștere ale copiilor sub 16 ani;
- certificatul de deces al soțului/soției, după caz;

4. extrasul de pe actul de căsătorie;
5. avizul cu privire la anularea, rectificarea și/sau completarea actului de stare civilă;
6. adeverința de pensionar, legitimația ce atestă gradul de invaliditate;
7. documentul ce atestă grupa sangvină;
8. diploma de studii superioare sau de confirmare a gradului științific;
9. dovada înregistrării la domiciliu sau reședință;
10. dovada achitării costului actului de identitate și, după caz, a taxei de stat (*bonurile de plată*).

La eliberarea repetată a buletinului de identitate nu este obligatorie:

- prezentarea certificatelor de stare civilă, în cazul persoanelor mature, dacă nu au intervenit schimbări în starea civilă și în datele personale ale acestora;
- prezentarea documentelor specificate la punctele 6, 7, 9 și 10, dacă acestea au fost prezentate la eliberarea anterioară a actelor de identitate și, ulterior, nu au intervenit schimbări.

Pentru confirmare, suplimentar în cerere, persoana depune în scris o declarație pe proprie răspundere în acest sens.

În cazul minorilor, cererea de eliberare a buletinului de identitate este depusă de către reprezentantul legal, care depune în scris o declarație, prin care certifică identitatea, statutul juridic, domiciliul sau reședința copilului și atestă faptul că documentele prezentate îi aparțin.

Persoanele care au atins vârsta majoratului și nu dețin acte de identitate sau dacă în baza actelor eliberate anterior este imposibilă stabilirea identității acestora, sunt identificate în temeiul declarației pe proprie răspundere a unuia dintre părinți, a reprezentanților legali sau a altei rude de gradul I-III.

În cazurile în care identificarea se efectuează de către rudele de gradul II-III, se prezintă suplimentar alte documente justificative eliberate de autoritatea publică locală sau o altă instituție de stat, care dispune de informație despre persoana în cauză (carnet

de pensionar, certificat de la locul de studii sau muncă etc., dacă acestea contribuie la stabilirea identității persoanei).

Cererea pentru eliberarea buletinului de identitate se depune personal, în scris, la secțiile (birourile) evidență și documentare a populației din raza de domiciliu sau reședință a solicitantului.

Beneficiarii de înlesniri la eliberarea buletinului de identitate, în condițiile prevederilor legale, suplimentar, prezintă documente ce atestă dreptul la aceste înlesniri.

Categoriile de cetățeni care beneficiază de înlesniri la eliberarea buletinului de identitate și a actului de identitate provizoriu (documentele se eliberează gratuit):

- cetățenilor RM, la eliberarea inițială;
- invalizilor de gradul I,II,III, la eliberarea inițială a documentului și la schimbarea acestuia;
- participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl, o singură dată;
- persoanelor cu mutilări în urma conflictului armat din Transnistria, o singură dată;
- donatorilor voluntari permanenți de sânge și/sau componente sangvine, o singură dată;
- cetățenilor RM care au suferit de pe urma inundațiilor din vara anului 2010, o singură dată.

Actul de identitate provizoriu este un certificat prin care se confirmă identitatea, statutul juridic, domiciliul sau reședința titularului.

Se eliberează în următoarele situații:

- la prima documentare;
- în schimbul actului de identitate (buletinul de identitate, pașaportul de tip sovietic modelul anului 1974, actul de identitate provizoriu eliberat anterior);
- la declararea pierderii actului de identitate;
- persoanelor cu statut juridic nedeterminat;
- cetățenilor Republicii Moldova pe un termen de valabilitate nu mai mare de 2 luni;

Se eliberează în temeiul următoarelor documente:

- cererea solicitantului;
- actul de identitate cu statut „nevalabil” (pașaportul de tip sovietic de modelul anului 1974, actul de identitate provizoriu eliberat anterior);
- certificatul de naștere;

- certificatul de căsătorie;
- certificatul de divorț;
- certificatele de naștere ale copiilor până la 16 ani;
- adeverința de pensionar;
- dovada înregistrării la domiciliu sau avizul S(B)EDP privind eliberarea actului de identitate provizoriu fără înregistrare la domiciliu.

Cererea privind eliberarea actului de identitate provizoriu se depune la secțiile (birourile) evidență și documentare a populației din raza de domiciliu sau reședință a solicitantului. Actul de identitate provizoriu se perfectează și se eliberează la data adresării persoanei. **Persoanele arestate sau reținute de organele de drept, deținute în instituțiile penitenciare beneficiază de înlesniri la eliberarea acestui document.**

Eliberarea actelor de identitate, cu sponsorizarea din partea ÎS „CRIS „Registru”, în temeiul deciziei Consiliului de administrație al ÎS „CRIS „Registru” este de **un act pe lună gratuit.**

2.9. ORGANIZAȚIILE NEGUVERNAMENTALE

Cu cât subiectul probațiunii are un mediu social mai favorabil, cu atât mai mult își valorifică potențialul său fizic, intelectual și emoțional. Cu cât subiectul probațiunii are un mediu social mai nesigur pentru reintegrarea sa, cu atât mai mult se simte necesitatea unor servicii care ar oferi un mediu social alternativ. Instrumentul de lucru în activitatea de asistență și consiliere a persoanelor aflate în supravegherea serviciului de probațiune este „*mapa socială a comunității*”. Ea contribuie la eficientizarea activităților specifice ale consilierilor de probațiune derulate *pentru* și împreună cu persoanele asistate. În continuare sunt prezentate unele sugestii de întocmire a acestei mape, ce va facilita activitatea consilierului de probațiune.

Birourile de probațiune au experiența colaborării eficiente cu organizațiile obștești din comunitate. Relațiile de parteneriat au ca obiectiv prevenirea recidivei de infracțiune și reintegrarea în comunitate a subiecților probațiunii. În acest sens, oferim o listă a organizațiilor nonguvernamentale ce își desfășoară activitatea în țară și pot oferi suportul necesar:

(vezi Registrul ONG-urilor din țară pe site-ul <http://www.civic.md/lista/ong.html>)

Nr.	Denumirea ONG	Adresa	Numele conducătorului	Misiunea
1	Ajutorul Creștin din Moldova	Str. Mateevici 27/1 Localitatea: Chișinău Telefon: 0 22 28 79 41 Fax: 0 22 28 79 41 Email: contact@mca.md	Lilia Bulat	Asistarea persoanelor social vulnerabile, promovând justiția socială și demnitatea umană prin dezvoltarea și consolidarea capacităților actorilor comunitari.
2	Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei	Str. Alexandru cel Bun 7 Localitatea: Chișinău Telefon: 022 26 06 27 Fax: 022 26 06 28 Email: office@aliantactf.md press-officer@aliantactf.md Site: http://www.aliantactf.md	Mariana Ianachevici	Consolidarea capacităților ONG-urilor membre ale APSCF în dezvoltarea, promovarea practicilor și politicilor sociale axate pe protecția socială a copilului și familiei.
3	Asociația de caritate "Un pas împreună"	Bd. D. Cantemir 1/1 Localitatea: Chișinău Telefon: +373 22 809 190 Fax: +373 22 809 192 Email: iana.anghelici@unpas.md Site: http://www.unpas.md	Boris Foca	De a da speranță copiilor și tinerilor aflați în dificultate, de a le oferi un strop de fericire și de a le îmbunătăți cât de puțin calitatea vieții.
4	Ambasada Drepturilor Omului	Localitatea: Chișinău Site: humanrightsembassy.org/	Lela Metreveli	Întreprinderea măsurilor în vederea prevenirii și stopării încălcărilor drepturilor omului.
5	Asociația AVE Copiii	Str. C. Stere 1 Localitatea: Chișinău Telefon: +373 69379870 Email: avecopiii@gmail.com Site: http://www.avecopiii.md	Vasile Batcu	Oferirea serviciilor de calitate bazate pe intervenții imediate și durabile în situația copiilor abandonati și maltratați, având drept scop (re)integrarea lor familială și socială.

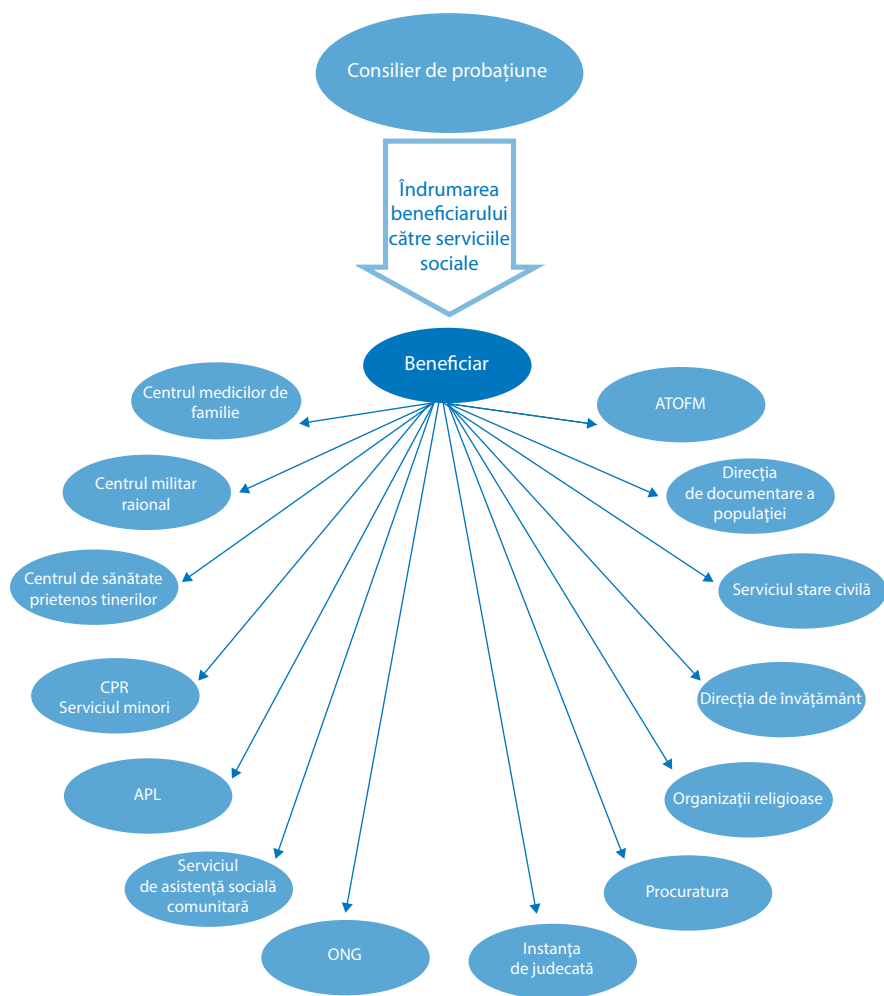
6	Alternative Sociale	Str. V. Alecsandri 4A Localitatea: Ungheeni Telefon: 0236 2 62 01 Fax: 0236 2 80 76 Email: irina_ciumac@yahoo.com Fax: +373 231 61472 Email: protineret@yahoo.com, tdv.balti@gmail.com Site: http://www.tdvbalti.wordpress.com	Irina Ciumac	Servicii sociale, cultural educative și psihologice pentru toate categoriile social vulnerabile în scopul reintegrării lor în societate, inclusiv a celor aflați în situații de risc.
7	Asociația tineretului modern	Str.: A Șciusev 1/33, Localitatea: Bălți Telefon: 0231 22177 Email: ivuska@rambler.ru	Ludmila Ivanova	Programe pentru tineret și adolescenți.
8	Asociația "Tinerii pentru Dreptul la Viață" (TDV), filiala Bălți	Str. F. Dostoievski 3 of. 21, Palatul Municipal de Cultură, MD-3100 Localitatea: Bălți Telefon: +373 231 61472	Ala Iațco, vicepreședinte	Promovarea și ocrotirea drepturilor tinerilor.
9	Centrul pentru drepturile copiilor și tinerilor	Str. Ștefan cel Mare 37 Localitatea: Bălți Telefon 0231 92551 cdctbalti@yahoo.com	Oxana Buzovici	Informare, consultare.
10	Asociația Obștească de Incluziune Socială a Familiiilor cu Copii în Situații de Risc	Str. Ștefan cel Mare 38 Localitatea: Fălești Email: incluziunesociala_org@yahoo.com	Irina Olari	Păstrarea integrității familiilor prin prevenirea instituționalizării copiilor, prevenirea fenomenului cerșitului și vagabondajului în rândurile copiilor și a abandonului social al copiilor din familii în situații de risc.
11	Asociația Obștească Generația Pro-Moldova	Localitatea: Anenii Noi Telefon: 068274960	Vadim Traci	Servicii de asistență socială.
12	Asociația Obștească Generația Viitorului	Str. Eternității 3/1 Localitatea: Râșcani Telefon: +373 79 77 44 82 Fax: +373 256 2 16 99 Email: generatiaviitorului@gmail.com	Denis Turcanu	Elaborarea și sprijinirea unor programe pentru tineret în vederea combaterii drogurilor, criminalității și a altor vicii sociale cu care se confruntă societatea modernă.

13	Asociația Obștească pentru Dezvoltarea Culturii și Protecția Mediului "Cultura Nouă"	Str. Ion Creangă 31 Localitatea: Strășeni Telefon: +373 69263234 Email: giovanny_str@yahoo.com	Ion Munteanu	Activități educative, sprijin tinerilor, implicarea în soluționarea problemelor comunității.
14	Asociația Obștească ARTENA	Localitatea: Cahul Email: artena@mail.ru	Natalia Crasinicov	Desfășurarea activităților educative și de susținere a categoriilor social vulnerabile cu caracter permanent prin implicarea comunității locale.
15	Speranța Copiilor	Localitatea: Florești Telefon: 0250-26294, 25573 Email: hope_to_children@yahoo.com	Andrei Fotescu	Acordarea susținerii materiale și sociale copiilor, adolescenților și tinerilor din familii social vulnerabile.
16	Centrul de Plasament de zi de tip familial "Mihaela"	Str. 31 August 71 Localitatea: Criuleni Telefon: 0248 22075 Email: dragomannatalia@yahoo.com	Natalia Dragoman	Promovarea și acordarea șanselor egale pentru copiii și tinerii în situații de risc, în parteneriat cu comunitatea.
17	Centrul Social al Tinerilor	Localitatea: Sângerei Telefon: 026 221417 Email: ce.este@yahoo.com	Nadejda Crigan	Educație non-formală și acțiuni comunitare.
18	VICON (Viitorul Copiilor Noștri)	Localitatea: Taraclia, Căușeni Telefon: 0277-61504 Email: vicon70@mail.ru Site: http://tinerilideri.yeaphost.com/	Maria Porombrica	Dezvoltarea capacităților tinerilor pentru soluționarea problemelor comunitare prin oferirea serviciilor de consultanță, instruire prin utilizarea metodelor interactive în baza instrumentelor moderne și inovative.
19	Asociația Obștească DEMOS	Str. Alexandru cel Bun 18 "B" Localitatea: Edineț Telefon: 0246 23018 Fax: 0246 24018 Email: enterdemos@yahoo.com Site: http://asociatidemos.wordpress.com/	Liliana Samcov	Dezvoltarea tinerilor din regiunea de nord a Republicii Moldova și integrarea lor socială.

VI. METODOLOGIA DE ÎNTOCMIRE A HĂRȚII SERVICIILOR SOCIALE DISPONIBILE ÎN COMUNITATE (NECESARE BENEFICIARILOR PROBAȚIUNII)

Harta serviciilor sociale reprezintă expresia unei analize științifice, cu funcție de identificare a tipului de beneficii furnizate persoanelor aflate în supravegherea serviciului de probațiune. Dincolo de evaluarea procentului de persoane în supraveghere care beneficiază de serviciile sociale, harta constată impactul și necesitatea reală a serviciilor acordate în comunitate.

În activitatea de asistență și consiliere un element important este **îndrumarea beneficiarului către serviciile sociale** ce l-ar putea sprijini. Consilierul de probațiune este cel care elaborează harta serviciilor sociale de informare despre organizațiile guvernamentale și nonguvernamentale din comunitate. În continuare este prezentat un model al hărții serviciilor sociale din comunitate.

Consilierul de probațiune stabilește un plan de acțiuni (pas cu pas) în vederea dezvoltării unui model de hartă a serviciilor sociale:

1. Instrumentarea cazului:

- presupune o investigație a cazului indiferent de specificul acestuia (categoria de beneficiari, riscul de recidivă, infracțiunea comisă etc.), parcurge un traseu comun în practica activității de probațiune cu folosirea unor metode și tehnici (documentarea, întreprinderea, observația, interviul, evaluarea inițială etc.);

- activitatea de supraveghere pornește din momentul în care BP primește sentința definitivă de la instanța de judecată. Este citat beneficiarul și se stabilește întreprinderea. La prima întreprindere i se explică modul și condițiile de executare a pedepsei, care sunt măsurile și obligațiile pe care instanța le-a impus în cazul respectiv și consecințele la care se expune dacă nu le respectă. În unele cazuri beneficiarului i se aduce la cunoștință sentința, deoarece se întâmplă ca acesta să nu știe ce anume a hotărât instanța în cazul lui. Apoi se face o evaluare a nevoilor și problemelor cu care se confruntă persoana condamnată și se stabilește un plan de probațiune, care obligatoriu trebuie să conțină frecvența și locul desfășurării întreprinderilor cu consilierul de probațiune.

2. Identificarea partenerilor comunitari, instituțiile/ONG-le din comunitate:

- este etapa în care, în urma evaluării inițiale, consilierul de probațiune (managerul de caz) a identificat nevoile și problemele beneficiarului, care urmează a fi incluse în planul de probațiune ca acțiuni specifice de intervenție;
- activitatea de asistență și consiliere presupune o conlucrare a serviciului de probațiune cu instituții publice și neguvernamentale din cadrul comunității. Consilierul de probațiune stabilește harta serviciilor sociale și implică actorii comunitari în procesul de reintegrare a beneficiarilor. La această etapă consilierul trebuie să dispună de o maximă precizie în definirea rolului fiecărui actor comunitar inclus în harta serviciilor sociale în soluționarea nevoilor beneficiarului.

3. Contactul cu reprezentantul instituției/ONG-ilor, stabilirea mecanismului de cooperare:

Etapa dată presupune înaintarea demersului de către consilierul de probațiune în scopul convocării unei întreprinderi cu reprezentanții instituțiilor/ONG-ilor din raza activității biroului de probațiune. În cazul intervenției conform *principiului ajutorului imediat*, consilierul de probațiune contactează telefonic reprezentantul acestei instituții și relatează problema. În urma identificării unor posibilități de acordare de sprijin/asistență, la următoarea întreprindere consilierul de probațiune familiarizează beneficiarul cu posibilitățile identificate și propune sprijinul corespunzător. În cazul în care beneficiarul acceptă propunerea, consilierul de probațiune direcționează beneficiarul către această instituție. Consilierul efectuează monitorizarea și evaluarea permanentă a situației beneficiarului pentru a se asigura starea de echilibru urmărită în rezolvarea cazului; consilierul de probațiune nu intervine decât dacă se modifică mecanismul de sprijin/asistență sau survin factori neprevăzuți care pot afecta clientul.

4. Semnarea acordului de colaborare:

Birourile de probațiune vor încheia acorduri de colaborare cu organizațiile neguvernamentale și instituțiile publice ce desfășoară activități în vederea conlucrării în procesul

de reintegrare a beneficiarilor și a supravegherii eficiente a acestora. De asemenea, birourile de probațiune, în derularea activității lor, pot colabora cu specialiști din alte domenii de activitate, cu voluntari din rândul comunității, precum și cu reprezentanți ai societății civile. Fiecare birou de probațiune din teritoriu poate încheia un Acord de colaborare cu instituții publice locale, ONG-uri, în vederea stabilirii de comun acord a categoriilor de persoane care pot fi incluse în programe socio-educative, de resocializare, de instruire școlară și formare profesională.

5. Îndrumarea beneficiarului către instituția/ONG-ul din comunitate pentru a beneficia de ajutorul pe care acestea îl pot oferi:

În procesul de reintegrare, consilierul de probațiune are rolul de manager care supraveghează permanent comportamentul beneficiarului. Consilierul de probațiune responsabil de caz realizează continuu activități de la evaluarea inițială și intervenția propriu-zisă până la finalizarea intervenției. Finalizarea intervenției este momentul în care consilierul de probațiune decide să încheie orice implicare în cazul instrumentat – *poate fi conform planului de probațiune*, atunci când și-a atins obiectivele stabilite anterior sau prin *transferul* cazului conform competenței teritoriale către alt birou de probațiune.

VII. EXEMPLE DE COOPERARE A SERVICIULUI DE PROBAȚIUNE CU INSTITUȚII DIN COMUNITATE

1. COOPERAREA CONFORM COMPETENȚEI

EXEMPLUL I

Se constată o creștere a nivelului de violență în școală și a nivelului de delincvență printre minori. Serviciul de probațiune, la fel ca și autoritățile școlare, nu pot în mod separat asigura tratamentul corespunzător al comportamentului minorilor. Totodată, este și o misiune a poliției de a asigura ordinea. În acest sens, se definesc obiectivele și sarcinile de colaborare. Se desemnează un consilier de probațiune, responsabil de o anumită instituție de învățământ.

Consilierul de probațiune analizează informația prezentată de către dirigintele de clasă referitor la abaterile comportamentale, prezența și abandonul școlar, reușita școlară etc. Sunt prezentate, referitor la anumite persoane din grupul de risc, și observațiile psihologului sau ale altor persoane. Consilierul de probațiune formează un grup de persoane din grupul de risc, cu care desfășoară activități de prevenire și chiar acordă consultanță în anumite probleme.

Polițistul de sector prezintă efectele diferitor modele de comportament și eventualele consecințe.

Uneori, consilierul de probațiune lucrează cu beneficiarii în mod individual, alături – în grup. De asemenea, consilierul de probațiune acordă anumită asistență profesorilor în abordarea problemelor disciplinare în școală sau a medierii conflictelor (o împărtășire de experiență a probațiunii). Suplimentar, consilierul de probațiune facilitează accesul unor profesori din școală interesați la materiale din domeniul justiției juvenile.

Împreună cu autoritățile școlare, în caz de necesitate, consilierul de probațiune face vizite la domiciliu pentru a „responsabiliza” părinții beneficiarului minor al serviciului de probațiune. Polițistul de sector monitorizează comportamentul minorului condamnat condiționat, la fel ca și al altor persoane, în locurile publice (alimentară,

discotecă, parc etc.).

La un alt nivel, consilierul de probațiune poate participa la întrunirile regulate ale profesorilor, cu observațiile sale de rigoare referitor la comportamentul beneficiarilor de probațiune care sunt încă de vârstă școlară. La aceste ședințe sunt prezentate noi modalități de colaborare. Toți actorii implicați pot decide o modalitate eficientă de circuit al informației (telefon, excluderea din modalitatea de interacțiune a scrisorilor care durează ca timp).

Este potențială și implicarea sectorului privat (reducerea taxei de înscriere la clubul sportiv, în baza recomandării consilierului de probațiune, bazată pe informația furnizată de către toți partenerii referitor la frecventarea lecțiilor, însușita curentă, conflicte și litigii etc.).

ONG-urile oferă serviciile și programele lor zilnice în mod prioritar. Actorii vizați asigură transparența parteneriatului lor prin intermediul mass-media.

EXEMPLUL II

Problemele tinerilor care sunt condamnați urmează a fi abordate în comunitate în parteneriat. Administrația școlară și corpul profesoral au demonstrat intenția de a facilita activitățile extrașcolare ale tinerilor în general. Astfel, au decis să le susțină intențiile de a forma un cadru de discuții ale problemelor tinerilor. Le-au oferit spațiul necesar pentru discuții. Au facilitat invitarea diferitor specialiști din comunitate, întrunirea tinerilor cu părinții. Au oferit posibilitate clubului tinerilor să-și expună opiniile în cadrul adunării părintești. Tinerii din timp comunicau agenda discuțiilor lor consilierului de probațiune și altor persoane interesate. În acest mod, consilierul de probațiune, împreună cu asistentul social, ulterior și cu reprezentantul bisericii, au avut posibilitatea să faciliteze „descoperirea unor adevăruri”, care erau tratate în mod diferit de tineri și adulți.

Unul din efectele imediate a fost sporirea atenției și suportului pentru colegii care au început a avea un comportament dificil sau chiar au început a consuma droguri, inclusiv pentru beneficiarii serviciului de probațiune. Astfel, abilitarea tinerilor cu responsabilități a contribuit la sporirea nivelului de securitate în localitate și reducerea considerabilă a încălcărilor legii (în special a scăzut numărul contravențiilor care atentează la ordinea publică).

EXEMPLUL III

Tinerii încearcă să găsească modele de urmat. Activitatea polițistului de sector, la fel ca cea a consilierului de probațiune, poate servi drept unul dintre aceste modele. Or, prin implicarea și descrierea activităților cotidiene ale specialiștilor din comunitate în cadrul unor ședințe în școală, poate fi formată la tineri o anumită motivație pentru comportamentul prosocial, atașamentul față de valorile sociale. Drept rezultat, a sporit frecvența școlară, iar comportamentul și atitudinile unor tineri s-au modificat în

raport cu „profesorii care insistă să învățăm lucruri inutile”. În schimb, consilierul de probațiune a obținut „un mediu favorabil” de reintegrare socială a unor beneficiari ai serviciului de probațiune de vârstă școlară (condamnați condiționat cu un termen de probă).

EXEMPLUL IV

Anumite persoane din comunitate eventual ar fi dispuse să fie voluntari ai serviciului de probațiune (ex: ex-primarul, dascălul de la biserică, psihologul din școală). Totodată, unii infractori au nevoie de o asistență și consultanță imediată în probleme cotidiene.

Consilierul de probațiune i-a instruit pe acești voluntari, explicând în detaliu misiunea, rolul serviciului de probațiune, modalitatea de colaborare cu voluntarii, responsabilitățile voluntarului și ale beneficiarului serviciului de probațiune.

Consilierul de probațiune a precizat modalitatea de interacțiune dintre voluntari și serviciul de probațiune. El s-a convins că voluntarii dau dovadă de o înțelegere comună; de un model pozitiv de comportament; au încredere că persoanele, inclusiv „infractorii înrăiți”, sunt pasibile de a se schimba; au posibilitate și dorință de a participa la activitățile comune de planificare, discutare a activității; sunt responsabili și punctuali; sunt deschiși și onești; vor respecta obligația de confidențialitate; demonstrează o atitudine nediscriminatorie și nu „judecă” beneficiarii; sunt capabili să lucreze individual și în echipă; pot stabili relații sportive cu beneficiarii, sunt comunicativi; pot contacta voluntarii în orice moment, sunt accesibili. Consilierul de probațiune a coordonat cu șeful serviciului de probațiune modalitatea de implicare și interacțiune cu voluntarii.

Șeful serviciului de probațiune a susținut această inițiativă, fiind conștient de faptul că uneori consilierii de probațiune „sunt supra oboșiți, pe alocuri plictisiți” de activitatea ce o desfășoară; deseori au loc acțiuni doar în oficiu, fără a acorda un suport real în comunitate, la locul unde domiciliază și lucrează beneficiarii; unii consilieri de probațiune, în special cei tineri, nu au suficientă experiență în anumite domenii, spre deosebire de voluntarii cu o bogată experiență de viață; numărul mare de cazuri nu le permite a intra în detaliile de esență ale fiecărei situații etc.

Șeful oficiului de probațiune a susținut această implicare comunitară, încercând permanent să analizeze procesul și rezultatele colaborării respective. În caz de necesitate, erau făcute adaptările de rigoare. Ca efect, niciun beneficiar de probațiune nu a încălcat condițiile stabilite în termenul de probă. Mai mult decât atât, după patru ani, unul dintre beneficiari (fost agronom în localitate) s-a oferit să acorde suport și consultanță noilor beneficiari ai serviciului de probațiune în activitatea agricolă (un nou ciclu de voluntariat).

EXEMPLUL V

Consilierul de probațiune, responsabil pentru o anumită arie geografică a constatat că nivelul de înțelegere a probațiunii este superficial în cadrul comunității. Mulți dintre colegi i-au reproșat că nimeni nu este interesat în acordarea de ajutor. Toți își frământă mințile cu chestiile și afacerile lor. Totuși, fiind convins că se va produce un anumit impact, consilierul de probațiune a decis să participe la adunările reprezentanților comunității, formulând anumite propuneri. În plus, a încercat să plaseze materiale în ziarele regionale și locale. La început era mai dificil, ulterior însă înșiși gazetarii se adresau pentru a solicita informații.

Consilierul de probațiune a dat dovadă de prudență și nu a încălcat principiul de confidențialitate, dar a reușit să prezinte anumite materiale și informații în presă, care interesau tot mai mult populația regiunii. Fără a divulga numele beneficiarilor, a nominalizat și a adus mulțumiri publice acelor instituții care s-au implicat în reabilitarea beneficiarilor serviciului de probațiune.

Unii dintre agenții economici, în scop de marketing, au susținut anumite acțiuni de interes public. În intervalul de doi ani, consilierul de probațiune a început a fi informat prin apeluri telefonice despre comportamentul anumitor beneficiari (în localitățile mici, populația îi cunoaște pe cei „care au trecut pe la judecată și prin pușcărie”). Surprinzător pentru consilierul de probațiune a fost faptul că unele persoane nu se refereau doar la modul în care „s-a comportat beneficiarul”, dar și la planurile de viitor ale acestuia, constatau că „a venit la curățat fântâna”, a devenit „gospodar, a făcut ordine în ogradă și de unde are, de unde nu are a îndreptat gardul ca să arate a gospodărie și nu mai umblă beat noaptea prin sat”. Uneori, oamenii din sat când veneau la piață în raion „treceau și pe la consilierul de probațiune” ca să le dea un sfat referitor la copiii lor.

EXEMPLUL VI

La o întrunire publică la primărie, reprezentanții universității din localitate, de la facultăți „mai puțin populare”, precum asistență socială și psihologie, au menționat că nu știu cum să repartizeze studenții la practică. Un consilier de probațiune ingenios a spus că ar putea prelua în oficiu 3 persoane, iar pentru o perioadă mai îndelungată – și mai multe persoane. Astfel, s-a convenit cu profesorii de la universitate modalitatea în care trebuie să se desfășoare practica de instruire.

Cu titlu de experiment, au repartizat studenții pentru diferite perioade de practică. Au convenit zilele de prezentare a studenților și au întocmit un grafic. Au divizat rolurile. Inițial, studenților le-au revenit niște roluri mai sumare – comunicarea cu cei din rețeaua socială a beneficiarilor, perfectarea evidenței documentare. Ulterior, au avut „acces” și la beneficiar.

Cu timpul, sarcinile și atribuțiile consilierilor au început a fi împărțite cu anumiți voluntari, din anii superiori de facultate. Voluntarii stagiari sperau că în perspectivă vor fi angajați la serviciu. Doar unul din ei a fost angajat (întrucât era un singur loc disponibil).

În schimb ceilalți au beneficiat de recomandări credibile ale consilierului de probațiune, ceea ce le-a permis să-și găsească un loc de muncă similar (doi la penitenciar, unu la comisariatul de poliție în calitate de pedagog, altul într-un proiect).

Întrebați apoi ce cred despre experiența de voluntariat și stagiul la probațiune, unul dintre voluntari a menționat: „Astăzi nu prea este de lucru. Toți plătesc puțin, dar vor oameni cu experiență. Când am spus că am absolvit facultatea cu două luni în urmă, am văzut un scepticism. I-am zis persoanei care examina actele că am o anumită experiență la probațiune. Unica replică a fost că, citez: beneficiarii noștri sunt diferiți de cei de la probațiune, nu sunt bandiți/infractori, dar dacă te-ai descurcat cu ei, atunci cu ai noștri în mod sigur vei reuși. Și am fost angajat”.

Nu putea fi lăsată fără atenție și opinia beneficiarilor serviciului de probațiune. Consilierul de probațiune i-a întrebat de cei de vârstă școlară ce cred de „venirea lui D.P. pe la ei la școală”. Copiii, cu un termen de probă, au spus că „D.P. e mai tânără ca diriginta și uneori ne dă sfaturi mai bune”. De fapt D.P., fiind la o specialitate pedagogică, a încercat să aplice în activitatea cu beneficiarii de probațiune cele însușite în aulele universitare. Copiii au evidențiat diferența și comoditatea de implicare în activități atunci când se aplică metode noi, în special cele interactive.

2. COOPERAREA ÎN CAZURI INDIVIDUALE

STUDIUL DE CAZ I

1. Date personale

Numele și prenumele: H.A.

Vârsta: 32 de ani

Sexul: masculin

Domiciliul: mun. Chișinău

Prezentarea cazului

Din anul 2010 până în prezent, condamnatul H.A. își execută pedeapsa (art. 91 CP RM) și beneficiază de consilierea BP Buiucani. Pe parcursul întrevederilor, H.A. a luat cunoștință de drepturile și obligațiile sale, a fost îndeplinită ancheta de evaluare psihosocială, elaborat planul de intervenție, a fost întocmit planul de probațiune, a fost evaluat riscul etc.

Precizarea problemelor asupra cărora se lucrează

2. Evaluarea capacităților, a punctelor slabe:

- fizic

Din punct de vedere fizic este sănătos.

- **psihologic, mental (cognitiv)**

Este sănătos din punct de vedere psihic. În general, este sociabil, răspunde la întrebări cu voce sigură. Lipsa familiei proprii și a unui loc de muncă îi creează stare de depresie. Își dorește o schimbare. Nivel mediu de dezvoltare intelectuală. Regretă cele săvârșite.

3. Sistemul social: familia, școala, locul de muncă, vecinătatea, situația financiară, mediul urban/rural, etnie, statut social-economic

Este celibatar, mama condamnatului a decedat, tatăl condamnatului are probleme de sănătate, locuiește împreună cu el într-o casă la sol. Relațiile în familie sunt bune, însă nu foarte apropiate. Este șomer, și-a pierdut locul de muncă în urma închiderii întreprinderii unde acesta lucra neoficial din momentul eliberării condiționate înainte de termen. Își petrece timpul liber cu niște „prieteni” cu comportament neadecvat.

În urma unei neglijențe față de păstrarea actelor personale, actele de identitate ale lui H.A. au fost nimicite parțial într-un accident. Pentru perfectarea actelor, H.A. a primit ajutor financiar din partea surorii sale, care muncește peste hotarele țării.

La serviciul anterior, unde era angajat neoficial, era caracterizat pozitiv, depunea efort și sârguință. Este caracterizat pozitiv și de tatăl său, care se bucură de ajutor din partea acestuia: „Fiul meu este un om bun; ce a fost a fost, acum e stăruitor, dar ușor de influențat... trebuie să se ocupe cu ceva, să aibă mai puțin timp liber pentru întâlnirile cu prietenii”.

Din spusele vecinei M.P., H.A. este o persoană sociabilă, stăruitoare.

4. Evaluarea problemei: ce factori bio-socio-economici influențează situația dată, ce defecte ale sistemului beneficiarului sau contextului în care acesta funcționează vor afecta rezolvarea problemei

Problema de moment este absența unui loc de muncă: „Întreprinderea la care lucram s-a închis și am nevoie de un nou serviciu, pentru a mă întreține și pentru că vreau să muncesc. Îmi perfectez actele și mă angajez la serviciu”. Faptul că nu are studii de specialitate, dar și lipsa actelor complică găsirea unui loc de muncă. Beneficiarul nu s-a adresat la AOFM pentru a solicita ajutor întru soluționarea acestei probleme.

H.A. a depus cerere pentru perfectarea actelor.

5. Intervenție

Obiective:

- convocarea întrevederilor la BP;
- efectuarea vizitelor la domiciliu în perioada termenului de probă;
- planificarea consilierii ca rezultat al căreia condamnatul să fie integrat în societate;
- direcționare către AOFM în vederea angajării la serviciu.

Evaluarea intervenției

- Interpelare la AOFM Buiucani cu scopul de a găsi un loc de muncă pentru H.A.; într-un final a fost angajat la o întreprindere privată în calitate de paznic.
- În timpul întrevederilor cu H.A. s-au purtat discuții despre influența negativă a prietenilor acestuia și posibilele urmări în caz de comitere a unor noi încălcări.
- Vizitele la domiciliu indică faptul că relațiile dintre tată și fiu nu s-au schimbat rămânând aceleași, doar că din punct de vedere financiar, după angajarea în câmpul muncii, situația este mai bună.
- La locul de muncă este caracterizat pozitiv de către colegi, iar șefii vorbesc despre realizarea sarcinilor puse în fața sa.
- În perioada de supraveghere beneficiarul nu a manifestat comportament antisocial.
- Respectă data stabilită în comun în planul de probațiune pentru întrevederile repetate la BP.

STUDIUL DE CAZ II

1. Date personale

J.A., a.n. 09.12.1963, locuitor al s. T. r-nul Ștefan Vodă, condamnat prin sentința Judecătoria Ștefan Vodă din 07.09.2006 în baza art. 151 alin. 4 CP, eliberat condiționat înainte de termen în baza art. 91 CP, prin încheierea Judecătoria Leova din 01.03.2012, cu 2 ani 5 luni și 21 de zile.

Vârsta: 49 de ani

Starea civilă: văduv

Copii: un fecior în vârstă de 30 de ani și o fiică în vârstă de 27 de ani.

2. Prezentarea cazului

La Biroul de probațiune s-a prezentat condamnatul J.A., care a fost eliberat înainte de termen, pentru a fi luat la evidență. El s-a aflat în penitenciarul nr. 3 din Leova 5 ani 6 luni și 14 zile. În perioada dată, în anul 2008 a decedat soția, J.G., în vârstă de 46 de ani. După eliberare s-a întors la domiciliu în satul T., unde s-a stabilit cu traiul temporar la fiul său Mihail, pe motiv că propria casă s-a deteriorat în lipsa lui și era imposibil de locuit în ea. Își dorește să-și restaureze casa pentru a-și crea condiții de trai și să obțină un loc de muncă.

3. Evaluarea problemei

Pentru evaluarea problemei a fost nevoie să se implice consilierul de probațiune, deoarece condamnatul J.A., în urma eliberării din detenție, este dezorientat, simțindu-se

izolat și ignorat de societate.

4. Lista de probleme

- Restabilirea condițiilor de trai;
- Lipsa locului de muncă;
- Perfectarea buletinului de identitate.

5. Stabilirea obiectivelor

A lua contact cu:

- autoritățile publice locale
- Oficiul Forței de Muncă
- Secția Evidență și Documentare a Populației
- Reabilitarea și integrarea condamnatului în relațiile sociale din comunitate.

6. Planul de intervenție și tehnici rezolutive

a) deplasarea în teritoriu

- întrevvedere cu primarul satului T.
- întrevvederi cu asistența socială

b) deplasare la domiciliul condamnatului

- convorbire cu copiii condamnatului
- convorbire cu vecinii

c) apeluri telefonice la AOFM și SEDP

- înregistrarea la AOFM ca șomer și persoană care necesită ajutorul de integrare.

7. Rezultatele activităților de asistență și consiliere

- acordarea indemnizațiilor pe perioada rece a anului, a câte 200 de lei lunar, începând cu luna noiembrie și până în luna martie 2013;
- acordarea alocației de integrare și reintegrare profesională, a câte 479.10 lei pe o perioadă de 9 luni, ATOFM.
- atestarea unor anumite transformări cu impact pozitiv asupra personalității beneficiarului, comunicarea activă cu semenii și membrii familiei.

La moment, beneficiarul J.A. se află la evidența BP Ștefan Vodă, fiind continuată activitatea de asistență și consiliere; urmează să fie perfectat buletinul de identitate.

STUDIUL DE CAZ III

În vederea reintegrării în societate a persoanei condamnate, Biroul de probațiune Bălți în colaborare cu **Centrul de găzduire și adaptare socială a persoanelor fără adăpost "Reîntoarcere"** au stabilit contactul cu beneficiarul B.P., au analizat problemele cu care se confruntă persoana și au identificat posibile soluții, selectându-le pe cele de primă necesitate. Ca rezultat, clientul a fost găzduit temporar în acest centru. A beneficiat de următoarele servicii: oferirea temporară a unui loc-pat, set de albituri și obiecte de igienă personală; acordarea asistenței în perfectarea buletinului de identitate, acordarea sprijinului pentru angajarea în câmpul muncii; consiliere psihologică și juridică.

STUDIUL DE CAZ IV

Minorul, aflat în evidența Biroului de probațiune Bălți, a beneficiat de primire, găzduire, evaluare complexă, ajutor social și medical, consiliere, reabilitare psihologică la **Centrul de primire a copilului în regim de urgență "Evricea"**. Colaborarea consilierilor de probațiune cu asociațiile obștești este un obiectiv prioritar, mai ales în cazurile când beneficiarii sunt minori în conflict cu legea, care provin din familii social vulnerabile ce nu le pot oferi cele necesare unui trai decent, nu le acordă sprijin emoțional, drept consecință ei ajung la condamnare condiționată, ca și în cazul acestui copil.

STUDIUL DE CAZ V

Biroul de probațiune Cahul a acordat asistență și consiliere în faza evaluării prezențiale minorului T.V. S-a constatat că minorul are nevoie de o recuperare psihosocială, de aceea în baza acordului de colaborare din 24.05.2011, încheiat între Biroul de probațiune Cahul și **Asociația "Pas cu Pas"**, s-a intervenit imediat și acesta a fost direcționat la asociație, unde a beneficiat de asistență psihosocială. Familia minorului poate fi caracterizată pozitiv din punctul de vedere al bunăstării financiare, la fel și din punctul de vedere al climatului familial. Întrevvederile repetate cu consilierul de probațiune, asistența din partea psihologului au avut ca scop fixarea obiectivelor de viitor. Din discuțiile cu părinții, cu dirigintele, minorul are motivație spre schimbare, are un nou cerc de prieteni, este interesat să obțină o profesie, la moment urmează cursuri de orientare profesională, meseria aleasă fiind cea de bucătar. Risc redus de recidivă.

STUDIUL DE CAZ VI

M.A., a.n. 06.03.1989, condamnată de Judecătoria Orhei la 11 aprilie 2012 în baza art. 186 alin. 4 CP al RM la cinci ani de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe termen de un an. Beneficiara M.A., în ultimul trimestru de sarcină, în situație de criză, împreună cu copilul său minor I.A., a.n. 11.09.2007, a fost plasată în **Centrul Maternal „Ariadna”, or. Drochia** (23.10.2012) întrucât nu dispunea de un loc de trai. I-a fost acordată consilierea prenatală a psihologului în vederea reducerii riscului de

abandon, i s-au oferit cele necesare pentru îngrijirea copilului minor și pentru nou-născut. Pe data de 12 ianuarie 2013 beneficiara a născut. În urma investigației medicale s-a depistat că M.A. este bolnavă de tuberculoză. Beneficiara împreună cu copilul nou-născut este internată în Spitalul municipal specializat din Chișinău.

3. MODELE DE ACORDURI DE COLABORARE A SERVICIULUI DE PROBAȚIUNE CU INSTITUȚII DIN COMUNITATE

ACORD DE COLABORARE LOCALĂ

Acord de colaborare între Biroul de probațiune _____ și Organizația _____ din RM

PĂRȚILE:

BIROUL DE PROBAȚIUNE _____

ORGANIZAȚIA (neguvernamentală) din MOLDOVA

PREAMBUL

Considerând principiile exprimate de Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului (New York, 1989), tratatele și convențiile internaționale care prevăd promovarea drepturilor copilului,

respectând legislația în vigoare a Republicii Moldova în domeniul protecției copilului și familiei, recunoscând importanța dezvoltării relațiilor și a instrumentelor de colaborare dintre instituțiile publice, expresie a societății civile naționale și internaționale pentru activarea în teritoriu a serviciilor accesibile copilului și familiei, cu scopul promovării interesului superior al copilului de a beneficia de asistență psihopedagogică,

PĂRȚILE convin să semneze prezentul Acord de colaborare în vederea examinării și acordării asistenței cazurilor referite de către Biroul de probațiune _____

1. PĂRȚILE SEMNATARE ȘI ADRESELE JURIDICE

- Biroul de probațiune _____, în persoana _____, Șef de Birou, str. _____
- Organizația _____ din Republica Moldova, în persoana _____, Președinte, raionul _____, strada _____.

2. OBIECTIVUL ACORDULUI

Prezentul Acord prevede colaborarea dintre părțile semnatare în vederea acordării asistenței psihopedagogice copilului aflat în situații de dificultate.

3. SARCINILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE PĂRȚILOR

BIROUL DE PROBAȚIUNE _____ se obligă:

Să asigure participarea părinților la evaluarea copilului și elaborarea unui program individual de asistență psihopedagogică și a recomandărilor pentru părinți.

Să monitorizeze participarea minorului la activitățile privind traseul educațional și serviciile de suport acordate acestuia.

ORGANIZAȚIA „_____” din Republica Moldova se obligă:

Să acorde asistență psihopedagogică copilului aflat în situații de dificultate, prin implicarea lui în traseul educațional în scopul:

- reabilitării copilului care prezintă dificultăți sau probleme de învățare, de adaptare, de relaționare, de comunicare etc.;
- orientării școlare, profesionale, sociale.

4. DURATA ACORDULUI

Prezentul Acord de colaborare este încheiat pentru o perioadă de un an de la data semnării acestuia, cu posibilitatea de prelungire.

5. MODIFICAREA ACORDULUI

Respectarea Acordului este obligatorie pentru părțile semnatare. Acordul poate fi modificat doar printr-un act adițional, semnat de ambele părți, care va deveni parte integrală a acestui Acord.

6. DISPOZIȚII FINALE

Prezentul Acord este perfectat în trei exemplare în limba română.

SEMNĂTURILE PĂRȚILOR:

Șeful Biroului de probațiune _____

Președintele Organizației „_____”
din Republica Moldova

ACORD DE COLABORARE LOCALĂ

Încheiat azi, data _____, între BP_____ și organizația ne/guvernamentală, cu sediul în _____ reprezentată de _____.

Prezentul acord vizează activitățile derulate gratuit de către Asociația _____ pentru beneficiarii Serviciului de probațiune.

Programul de Consiliere Educațională, derulat sub egida Asociației _____ își propune să înlocuiască curriculumul instituției de învățământ semnatare a protocolului.

OBIECTIVE

- susținerea persoanelor liberate din locurile de detenție în vederea asigurării respectării drepturilor lor;
- diminuarea pericolului de comitere a noi infracțiuni, concomitent cu însușirea normelor și valorilor prosoziale;
- asigurarea protecției și realizarea drepturilor legale ale persoanelor aflate în conflict cu legea penală;
- restabilirea legăturilor sociale pierdute;
- prognozarea perspectivelor individuale;
- asistența moral-psihologică;
- asigurarea activității de muncă, ocupațiilor posibile etc.

ACTIVITĂȚI

- Consiliere
- Lucrul cu grupul
- Programe de terapie și consiliere a agresorilor
- Mediere victimă-infractor și protecția victimei
- Asistarea persoanelor dependente și a celor cu deficiențe mintale
- Programe comunitare de reinserție socială – familială, școlară și socio-profesională.

Asociația _____

Adresa _____

Tel./ fax _____

Nr. _____ , data _____

Reprezentantul Asociației

Reprezentantul
Biroului de probațiune